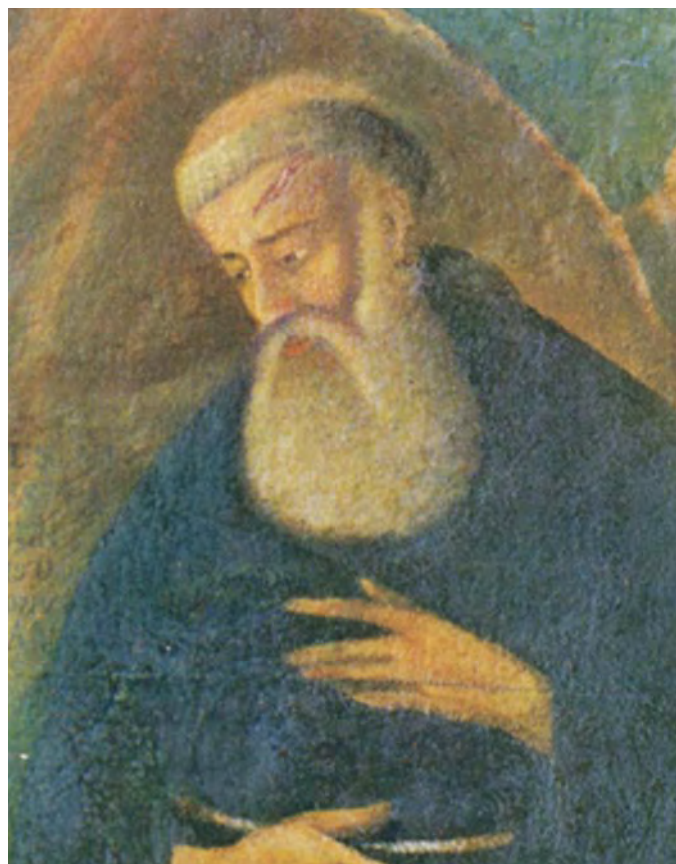
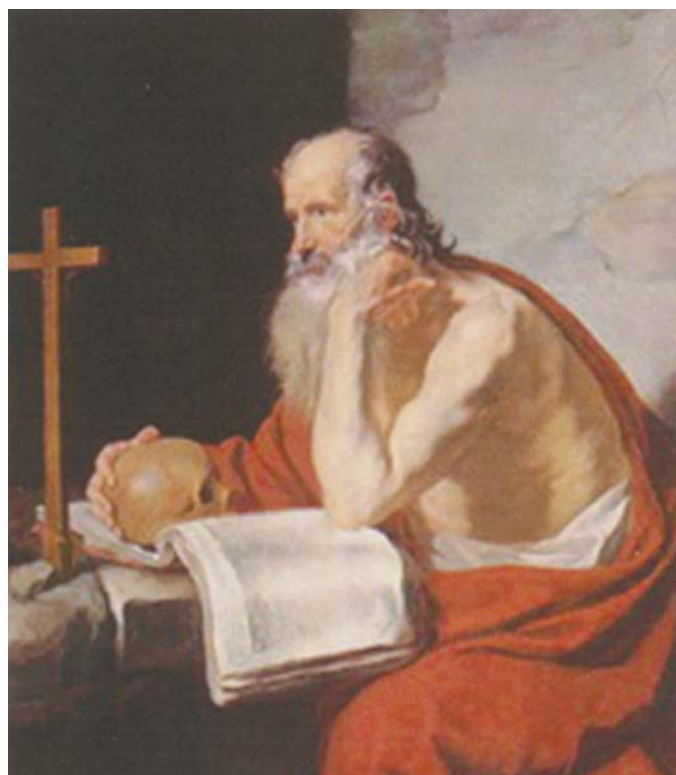

fraternitas

GLASILO HRVATSKE PROVINCIE SV. JERONIMA FRANJEVACA KONVENTUALACA

kazalo

Uvodno slovo

IZAZOVI SOLIDARNOSTI	3
PODSJETNIK ZA PRVU POLOVICU	
2011. GODINE	4
DUHOVNA OBNOVA	
ZA MINISTRANTE	4

Generalna kurija

NOVI GENERALNI ASISTENT	5
SJEĆANJE NA FRA JOHNA	5
REVIZIJA KONSTITUCIJA	6
POPRAVNI DOPIS	
FRA JANEZA KURBUSA	9
NACRTI/SHEDE ZA SAMOSTANSKE	
KAPITULE.	10
RADOVI GENERALNE SKUPŠTINE	11

Zbivanja u Redu i Konferenciji

IZBORNA SKUPŠTINA	
VOJSKE BEZGREŠNE	12
JESENSKI SUSRET CEC-a	13
SUSRET MISIJSKE ANIMACIJE	14
TREĆI SUSRET »PRO DIALOGO«	15

Rad Definitorija

6. SJEDNICA DEFINITORIJA	16
IZVANREDNA SJEDNICA	16
7. REDOVITA SJEDNICA	17
8. SJEDNICA DEFINITORIJA	18

Bratski posjeti

POHOD BRAĆI PREKO OCEANA	19
KRATKI OSVRT NA POHOD	26

Događanja u Provinciji

PREDSTAVLJENA MONOGRAFIJA	
»VELIČINA MALENIH«	28
MARIJA FEST 2010.	29
OTVOREN INSTITUT	
»HRVATSKI AREOPAG«	30
JUBILARNA PROSLAVA KANONIZACIJE	
SV. NIKOLE U ŠIBENIKU	32

Naši mladi

POČETAK NOVICIJATA U ASIZU	33
INFO IZ NOVICIJATA.	33
SUSRET TRAJNOG ODGOJA	
ZA MLAĐU BRAČU	35
DUHOVNE VJEŽBE	
ZA SJEMENIŠTARCE	37
SUSRET HRVATSKIH	
I SLOVENSkih BOGOSLOVA	37
ĐAKONSKO REĐENJE	
FRA ZLATKA VLAHEKA	38

U izlogu

SAMOSTANSKI KAPITUL	39
OSTALA IZDANJA	39

Naši bolesnici

BOLESNA BRAĆA	40
-------------------------	----

Prilog

TRAJNA FORMACIJA U REDU:	
IZAZOVI	41

Dodatak

GOVOR STATISTIKA	50
----------------------------	----

Fraternitas
službeno glasilo
Hrvatske provincije sv. Jeronima
franjevac konventualaca

Br. 4/2010

Izdaje:
Hrvatska provincija sv. Jeronima
franjevac konventualaca
HR - 10000 Zagreb, Sveti Duh 31
tel. (01) 3771 888; fax (01) 3773 754
www.ofmconv.hr
ofmconv@ofmconv.hr

Uredio i odgovara:
Ljudevit Anton Maračić
Sveti Duh 31, 10000 Zagreb

Tisak:
Denona d.o.o., Getaldićeva 1, Zagreb

ISSN 1332-7941

uvodno slovo

IZAZOVI SOLIDARNOSTI

Draga braćo u domovini i inozemstvu!

Zašli smo već duboko u vrijeme Došašća, još malo pa će božićni blagdani. U adventske dane, obično, svojim vjernicima propovijedamo o potrebi odricanja kao dokazu istinskog obraćenja, na koje nas posebno podsjeća ovo vrijeme. Mi fratri, kada poziv primjenjujemo na sebe, tu redovito podrazumijevamo i na ono što se tradicionalno naziva »franjevačka korizma«, odnosno poticaj na pokoru našeg Pravila u razdoblju od Svih svetih do Božića. Svi dobro znamo da u novije vrijeme Crkva želi pokori vratiti i horizontalnu dimenziju, kako bi naša odricanja (od posta do ostalih oblika) dobila i društveni prizvuk. Karitas u svim svojim izričajima ovoga vremena naročito dolazi do izražaja.

Ovih dana naš Generalni ministar, fra Marco Tasca, uputio je svim provincijalnim ministrima i kustosima posebno pismo u kojemu poziva na solidarnost između provincija, solidarnost koja se ne izražava samo u materijalnim podavanjima, nego i u mnogim drugim oblicima. Upravo o toj solidarnosti Uprava Reda namjerava na Međunarodnome kongresu franjevac konventualaca, koji će se u srpnju iduće godine održati u Nairobiju, temeljiti progovoriti i pozvati sve fratre na razmišljanje i akciju. Taj pojam solidarnosti ne iscrpljuje se samo u našoj pažnji i ljubavi prema potrebitijim provincijama ili, kako se sve više voli govoriti, cirkumskripcijama (gdje su uz provincije uključene generalne kustodije, provincijske kustodije, generalne delegate, i slično), solidarnost se tiče i naših odnosa unutar Provincije, o čemu govore i Ustanove (čl. 14, 2: *Provincije i redovničke kuće neka se međusobno pomažu na način i prema odredbama kapitula, tako da one koje imaju više, potpomognu one koje trpe oskudicu*) i Generalni statuti (čl. 59, 2: *Spada na provincijski kapitul ili na ministra provincijala s njegovim definitorijem da odredi doprinos samo-*

stana za djelatnost provincije ili u korist siromašnih bratstva). Na to aludiraju i naši Provincijski statuti (čl. 9: *U slučajevima kad je to potrebno, neka kapitul odredi način na koji će se samostani međusobno materijalno pomagati*).

Nedavno održani i zaključeni Provincijski kapitul, u svibnju ove godine, u svojem Četverogodišnjem provincijskom planu, razrađuje prioritete za sljedeće razdoblje, i ističe kao prvo »unutarnju povezanost«. Provincijskoj upravi stavlja se na srce da treba »oživjeti i ostvariti osjećaj solidarnosti samostana prema onima potrebnijima, preko akcija koje bi pokrenula provincijska uprava«. Zbog toga je Provincijski definitorij odredio da se oživi tzv. »Akcija Fraternitas«, pokrenuta 70-tih godina prošlog stoljeća, a koja se sastojala u tome da se u Došašću i Korizmi svi samostani, ali i braća koja žive individualno u inozemstvu, pozovu i potaknu na dragovoljno izdvajanje za potrebe određenog samostana.

Naš Definitorij je na sjednici održanoj u ponedjeljak, 6. prosinca ove godine (Sveti Nikola!), odredio da se samostani i braća u inozemstvu potaknu i pozovu da solidarno izdvoje nešto od onoga što posjeduju, što su uštedjeli odricanjem u razdoblju pokore, i dostave Provincijalatu za potrebe samostana Marijina Uznesenja u Molvama. Odabran je ovaj samostan, u kojemu trenutno žive i djeluju svega dva naša brata, zato što se nalazi u takvom stanju da zaista treba temeljitiju obnovu, a sama braća to ne mogu učiniti. Obećana im je pomoć Varaždinske biskupije, i naša Provincija je već priložila određenu svotu, a eto, pozivaju se i samostani da ne samo kao »Nikolinjski dar«, već više kao iskreni izražaj pažnje dostave nešto od onoga što su uštedjeli ove »Franjevačke korizme«. Neka su braća iz inozemstva već odgovorila na poziv – i ovdje im toplo zahvaljujemo – a potičem i braću u domovinskom dijelu Provincije da dokažu svoj

osjećaj solidarnosti. Ovaj put ZA MOLVE, drugi put za neki drugi samostan ili projekt.

Tako pripremljeni i obogaćeni svi ćemo dublje osjetiti radost naše »unutarnje povezanosti«, koja se osobito odražava u blagdanske dane pažnje i darivanja. U tom smislu svima bio:

SRETAN BOŽIĆ
I BLAGOSLOVLJENO NOVO, 2011. LJETO!

*fra Ljudevit Maračić,
provincijalni ministar*

PODSJETNIK ZA PRVU POLOVICU 2011. GODINE

▶ 20. i 21. siječnja, Zagreb:
Godišnji susret gvardijana i Provincijske uprave▶ 22. siječnja, Zagreb:
Redovita sjednica Komisije za odgoj▶ 20. do 25. veljače, Zagreb:
Prvi turnus duhovnih vježbi | <ul style="list-style-type: none">▶ 26. do 30. travnja, Niepokalanow:
Junioren Treffen, susret klerika juniora CEC-a▶ 6. do 10. lipnja, Split:
Proljetno zasjedanje CEC-a▶ 26. lipnja do 1. srpnja, Cres:
Drugi turnus duhovnih vježbi |
|--|--|

DUHOVNA OBNOVA ZA MINISTRANTE

od 3. do 6. siječnja 2011.

Ministrante koji razmišljaju o duhovnom pozivu i izbližega žele upoznati franjevački način života pozivamo na DUHOVNE VJEŽBE, od 3. do 6. siječnja 2011. u sjemeništu franjevac konventualaca, Sveti Duh 31, Zagreb.

Prijave i informacije: fra Ivan Penava

01/3909-206, 098/928-7039,

ivanpenava@gmail.com

generalna kurija

NOVI GENERALNI ASISTENT

Nakon što je sredinom srpnja u Rimu preminuo fra John Dolan, generalni asistent za CFC (englesko govorno područje), na sjednici Generalnog definitorija 21. rujna o. g. na zasjedanju u Lodzu (Poljska), izabran je novi generalni asistent za ovu konferenciju. To je fra JUDE WINKLER iz Američke provincije sv. Antuna Padovanskog. Fra Jude je rođen 1953, u mjestu Seneca (NY, SAD). Ima licencijat iz biblijskih znanosti. Dosad je vršio više odgojiteljskih i poglavarskih službi u svojoj provinciji.

SJEĆANJE NA FRA JOHNA

Tajništvo našeg Reda dostavilo je svim provincijalatima 15. listopada dopis koji treba proslijediti svoj braći Reda, a pisan je kao sjećanje na nedavno preminuloga generalnog asistenta, američkog subrata fra Johna Josepha Dolana. Prenosimo u cijelosti dopis u hrvatskom prijevodu:

GENERALNI MINISTAR REDA FRANJEVACA KONVENTUALACA

Prot. br. 331/10
Rim, 17. rujna 2010.

Predraga braćo, *Gospodin vam dao mir!*

Današnja nas liturgija poziva da uronimo u kontemplaciju otajstva dubokoga suobličenja s Kristom, koja je našega oca svetog Franju po darovima znakova muke koji su na čudesan način utisnuti u njegovo tijelo i naizvan učinila sličnim Raspetome. Ovaj nas blagdan ponovno vodi u srce franjevačke poruke, koja se, prema riječi Evanđelja, sastoji u nasljedovanju Krista siromašnoga i raspetoga.

U tome blagdanskom ozračju razmišljanja dolazim do vas da se prisjetimo, točno dva mjeseca

ca od njegova odlaska, našega ljubljenog subrata John-Josepha Dolana, generalnog asistenta CFC, koji se vratio u Očev dom protekloga 15. srpnja. Premda je prošlo više dana od tog događaja, još uvijek u srcu osjećam duboku žalost zbog neočekivanog nestanka našega »JJ«, kako su ga svi odmila zvali: kada sam ga pozdravio prije svojeg odlaska u Englesku, svega nekoliko dana prije njegove smrti, nisam nikad pomislio da će to biti naš posljednji zemaljski zagrljaj...

Moja je riječ turobna, premda ojačana vjerom i kršćanskom nadom u uskrsnuće tijela. Bol je velika: imao sam povlasticu i radost podijeliti s fra John-Josephom početke svojeg služenja Redu, i već od prvih trenutaka cijenio sam njegove mnoge i velike ljudske darove, od kojih volim osobito isticati

njegovu *blagost* i *razboritost*. Doista, naš dragi JJ bio je čovjek duboko blag: blag prema riječi Evanđelja, prema primjeru našeg Učitelja i Gospodina Isusa Krista, koji je sebe proglasio »blaga i ponizna srca«. Mogu sa sigurnošću ustvrditi da nikada nisam vidio John-Josepha uznemirena, uzbuđena: i s najtežim se problemima suočavao snagom svoje vjere i mudrošću koju Gospodin daje svojim vjernim slugama. Njegova blagost i osjetljivost uvijek su bile popraćene razboritošću u sudovima i jasnoćom u razabiranju. To su kršćanske vrline koje su s molitvom učvrstile njegov osobni odnos s Bogom, koji se očitovao u cjelovitosti duboko dosljednog i autentično franjevačkoga života.

Fra John-Joseph je bio istinski sin Franje Asiškoga, utjelovivši ljubav prema braći s jednostavnošću i savršenom radošću. Njegov otvoreni i dobrohotni osmijeh, kojim je ovdje na zemlji prihvaćao svaku osobu kojoj se obraćao, nastaviti će grijati srca onih koji su imali milost da ga upoznaju i s njime se susretnu. Njegov primjer ostaje za mene i za svu braću Generalnog definitorija kao svjetlo koje sjaji i prosvjetljuje hod u službi braće.

Hvala ti, ljubljani brate John-Joseph: hvala za tvoje lijepo srce, tako veliko i prozračno. Hvala za tvoje svjedočanstvo vjere, diskretno ali uvjerljivo. Ako nas velika žalost zbog tvojeg preranog odlaska neminovno ožalošćuje, tješi nas i pomisao da si u miru svojega Gospodina, u društvu osoba koje si ponajvećma volio, od kojih rado spominjem dragu subraću Basila Heisera i Daniela Pietrzaka, koji su te dočekali svečano i uveli u veliku radost, koja ne pozna zalaza.

Posređuj za nas, moli za svoju braću i za sav naš Red. Tako ćeš proslijediti svoje služenje generalnog asistenta na novi ali ne manje učinkovit način. I hvala ti što si, makar samo nakratko, obradovao ovu zemlju radošću svoje nazočnosti i toplim osmijehom koji nikad nećemo zaboraviti.

Počivao u miru!

A vama svima, moja draga braćo, moj srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina.

fra Marco Tasca,
Generalni ministar

REVIZIJA KONSTITUCIJA

Braća znaju da je u tijeku već više godina temeljit rad na obnovi postojećih Konstitucija. Kako se ova djelatnost sve više zahuktava, Generalni ministar smatra potrebnim obratiti se Redu, najprije svoj braći, a potom i ministrima/kustosima, kako bi ih informirao i potaknuo na založeno sudjelovanje u tom procesu. Objavljujemo najprije prvo pismo, upućeno svoj braći Reda, a potom i ono kojim se Generalni ministar obraća provincijalima, kako bi ih potaknuo da se sami zainteresiraju, a potom uključe svoje bliže suradnike i ostalu braću u ovaj veliki projekt.

GENERALNA KURIJA FRANJEVACA KONVENTUALACA

Prot br. 329/10
Rim, 12. listopada 2010.

Predraga braćo, Gospodin svakog dobra dao svima svoj mir!

Ovo moje pismo ima namjeru proslijediti informacije glede aktivnosti **revizije Konstitucija**. Želim nakratko predstaviti što je učinjeno tijekom 2009.-2010. godine i naglasiti što je u programu 2011. godine. Prvu obavijest u vezi s time već je svoj braći koja su sudjelovala na Generalnoj brat-

skoj skupštini održanoj u Argentini u siječnju 2010. godine podastrla posebna *Međunarodna komisija za reviziju Konstitucija*. Daljnje i detaljnije informacije o djelatnosti koja je u tijeku lako se mogu pročitati na zasebnoj web-stranici našega Reda – www.ofmconv.org – (da bi se ušlo na određenu stranicu potrebno je kliknuti na tekst 'revisione delle costituzioni' ispod postera na desnoj strani).

1. Komisija se pobrinula analizirati, članak po članak, postojeće Konstitucije, da bi istaknula

snažna mjesta i ona pak koja bi trebalo izmijeniti. Bio je to mukotrpan posao u kojemu su osobno sudjelovali pojedini članovi. Rezultati ovih pojedinačnih razmišljanja spojeni su u sintezu svakog pojedinog poglavlja, objavljenu na web-stranicama.

2. Istovremeno su obavljena dva tipa studija: dvadesetak njih imalo je kao cilj produbiti bitne tematike franjevačke karizme (njezino evanđeosko utemeljenje, središnje i transkulturalne vrednote Pravila, sadašnji nauk crkvenog učiteljstva o posvećenom životu, itd.); isto je toliko priloga kao plod razmišljanja subraće iz cijelog svijeta nad franjevačkim iskustvima koja su u tijeku na raznim kontinentima.
3. U svibnju ove godine održan je drugi sastanak *Međunarodne komisije*. Ova je vrednovala sav obavljeni posao i proučila studije, naznačila teme koje treba produbiti, prouke koje valja obaviti, odredila rokove i sredstva koja su nužna da se proslijedi na projektu revizije. Između ostaloga dolazi i programiranje studijskih skupova o pojedinim temama, među kojima je 'konventualnost'. Zasebna je pažnja posvećena da se pronađu stvarne inicijative da se uključe braća i circumskripcije Reda u proces revizije Konstitucija. U vezi s time smatram potrebnim obratiti se svima vama kako bih potaknuo sudjelovanje svih, jer će projekt revizije Konstitucija donijeti dobre plodove jedino ako postane konkretna inicijativa za karizmatičko, eklezijalno i kulturalno programiranje života naše obitelji u bližoj budućnosti. Ta obveza tiče se svih, uz specifične kriterije i zadatke: uprave Reda, konferencija/federacija, jurisdikcija, mjesnih zajednica i pojedine braće.
4. Razne inicijative tog uključenja, koje će predložiti Generalni definatorij, u dosluhu s *Međunarodnom komisijom*, proći će kroz definatorije circumskripcija, kako bi došle do mjesnih zajednica i pojedine subraće, pozivajući jedne i druge da razmisle o specifičnim temama. Najprije će se označiti (a) razlozi koji su doveli generalni kapitul da odobri kao prvi prijedlog reviziju Konstitucija; (b) naznačit će se metodologija rada koja je odabrana, vodeći pri tom računa da je proces revizija Konstitucija jako dugačak te može potrajati i više od jednoga

kapitularnog mandata; (c) bit će potom predloženi nacrti članaka i poglavlja radi studija i zajedničkog razmatranja na samostanskim kapitulima.

Obveza će za sve biti postupna i progresivna: za defintore, zajednice i pojedince, ali se očekuje da bude stalna i organska.

Prvi oblik uključenja koje se traži od svih već od početka projekta, uz molitvu, ostaje informiranje o onome što je u tijeku, čitanje, razmišljanje i vrednovanje doprinosa koji se objavljuju na web-stranici, kako bi se *Komisiji* mogla vratiti vlastita zapažanja.

5. U međuvremenu će *Međunarodna komisija* i *Izvršni odbor* nastaviti radom koji je programiran projektom koji je odobrio Generalni definatorij. Inicijative u tijeku obuhvaćaju suočenje s ostalim redovničkim obiteljima koje napreduju u reviziji vlastitog zakonodavstva, kao i programiranje skupova i susreta, ali i pokretanje izrade prvog nacrtu obnove prvog poglavlja revidiranih Konstitucija, produbljenje studija o sljedećim poglavljima, proširenje istraživanja franjevačkih iskustava u tijeku, izdvajanje prioriteta tematika koje treba ponuditi na razmišljanje defintorima, mjesnim zajednicama i svoj subraći.

Predraga braćo, lako je ustvrditi da se projekt svakog dana očituje sve važnijim i kompleksnijim. Njegovi rezultati neće biti samo plod umnog rada i ljudskog proučavanja, nego će proisteci nadasve od Duha Gospodnjeg. Zbog toga ne smijemo prestati zazivanjem da vodi naše djelatnosti, da prosvijetli spasonosni karizmatički projekt koji smo pozvani utjeloviti, svjedočiti i navijestiti suvremenom svijetu, te vrati naš zanos da ga primimo i živimo u zajedništvu franjevačkog bratstva.

Na sve vas, predraga braćo, neka siđe blagoslov Gospodina, po zagovoru našeg oca i brata Franje. Bratski vas pozdravlja

fra Marco Tasca,
Generalni ministar

(Pismo je upućeno svoj braći Reda.)

GENERALNA KURIJA FRANJEVACA KONVENTUALACA

Prot. br. 330/10

Rim, 12. listopada 2010.

Predraga braćo ministri i kustosi, Mir vama!

Ovim svojim pismom želim vas izvijestiti o hodu na **Reviziji Konstitucija**. Nakon priopćenja koja je *Međunarodna komisija* podnijela Generalnoj skupštini održanoj proteklog siječnja u Argentini, rad je ove *Komisije* prosljeđen sastankom potkraj svibnja 2010., u Seraphicum, tijekom kojega je proučen istraživački i studijski materijal proizveden u razdoblju 2009-10. Radi se o vrlo obimnom materijalu koji ide uglavnom u dva smjera: prvi je posvećen analitičkom studiju svih poglavlja postojećih Konstitucija i razmišljanju nad temeljnim vidovima naše franjevačke karizme, a drugi je usredotočen na razna franjevačka konventualska iskustva koja su u tijeku u raznim krajevima svijeta. Dva područja prouke vezana su uzajamno ukoliko će izrada novih tekstova trebati nužno računati na narav karizme našeg Reda kao i na konkretne oblike u kojima se karizma upravo utjelovljuje u različitim društvima i suvremenim kulturama.

Komisija je ponudila program rada za novo godište 2010-11 i proučila teme i prikladna sredstva za nastavak rada koji joj je povjeren. Neke specifične inicijative valja pridružiti **Kongresu o interkulturalnosti i solidarnosti** koji će se 2011. održati u Keniji; ovamo spada i održavanje tematskih skupova povjerenih raznim studijskim i informativnim centrima Reda, osim proširenja studija o bitnim temama Konstitucija (npr. značenje i dimenzije 'konventualnosti', kontemplativna dimenzija našeg života i njezin odnos s bratstvom i poslanjem, itd.), razmišljanje o procesu inkulturacije konventualskog franjevaštva u raznim kontinentima, formulacija prvih nacrtu obnovljenih tekstova prvoga poglavlja i produbljenje tema koje se odnose na sljedeća poglavlja. To je složen posao koji traži prvotnu zauzetost članova povjerenstva i sveobuhvatniju suradnju subraće cijelog Reda.

U vezi s time smatram nužnim obratiti se svima vama, a preko vas i vašim gvardijanima, kako bih potaknuo vaše aktivno sudjelovanje te bi *pro-*

jekt revizije Konstitucija donio dobre plodove ako u hodu budu sudjelovali i ostali te postane konkretna inicijativa za trajnu formaciju svih nas. Takvo sudjelovanje obuhvaća dva bitna vidika: informaciju i uključanje u projekt.

S obzirom na **informiranje**: (a) da bi se aktivirala pažnja braće pokrenuta je kampanja senzibiliziranja na temu Konstitucija (serija od pet posterâ objavljenih svaka tri mjeseca i poslana svim zajednicama preko provincijskih i kustodijskih tajništava). Komisija je pripremila jedan *power point*, podijeljen prigodom održavanja Generalne bratske skupštine 2010., kako bi informirala braću o razlozima rada na reviziji Konstitucija. Potičem vas da iskoristite to kako biste senzibilizirali najprije članove svojeg definitorija, potom gvardijane i, konačno, ostalu braću. Krajem godine stići će novi materijal (*power point* ili *video*), radi informiranja o daljnjem tijeku radova; (b) analiza i prouka specifičnih tekstova koji se proizvode postupno se objavljuje na web-stranici Reda posvećenoj Konstitucijama, a dostupno je preko naslovne stranice (www.ofmconv.org – kliknuti na natpis 'Revisione delle Costituzioni' pod posterom desno). (c) Potrebno je poticati braću da mole za uspjeh rada i da se zainteresiraju za projekt.

S obzirom pak na **uključanje sve braće u projekt**: Generalni definitorij je prihvatio neke prijedloge *Međunarodne komisije* kako bi se pojačao interes i sudjelovanje konferencija/federacija i jurisdikcija za razvitak projekta revizija.

1. *Svaka konferencija i federacija*, bar jednom godišnje, neka stavi na dnevni red vlastitog rada temu revizija Konstitucija, na temelju prijedloga za razmišljanje i studij *Međunarodne komisije* ili *Izvršnog odbora*;

2. *Svaka jurisdikcija* (provincija ili kustodija) periodički (bar jednom godišnje) neka stavi temu Konstitucija na dnevni red odgovarajućih definitorija, na temelju prijedloga *Komisije* ili *Izvršnog odbora*;

3. *Svaka jurisdikcija* neka imenuje jednog definitora (bolje ako je taj i odgovoran za trajnu formaciju) kao *izravnog referenta* s kojim će *Komisija* ili *Odbor* moći komunicirati, i neka taj bude u vla-

stitom definatoriju i jurisdikciji referent za animaciju sudjelovanja braće u radovima revizije i trajne formacije braće na temu Konstitucija.

4. *Svaka jurisdikcija i svaka konferencija/federacija*, bar jednom godišnje, neka stavi na dnevni red susreta gvardijana i ostalih skupina ili radnih povjerenstava temu revizije Konstitucija na temelju poticaja koje će povremeno jurisdikcijama i konferencijama i federacijama slati *Međunarodna komisija* ili *Izvršni odbor*.

Smatram korisnim pojasniti da će prijedlozi za razmišljanje i studijske teme koje će biti poslane u ime Uprave Reda na diskusiju skupštinama, definatorima, posebnim skupovima, a periodično i kapitulima, biti važno sredstvo trajne formacije

za svu braću i koliko to bude moguće, trebaju biti usklađeni s programima trajne formacije u tijeku.

Gospodin neka nam dadne shvatiti i u punini živjeti ovo vrijeme milosti i otkrivanja, u duhu, našeg identiteta i poslanja za Crkvu i današnjeg čovjeka. Blagoslov Gospodina, kojeg zazivam na sve vas po zagovoru serafskog Oca, neka obogati vaš život, vaše jurisdikcije, vaše služenje u animacije braće.

Bratski pozdrav –

fra Marco Tasca,
Generalni ministar

(Pismo je upućeno ministrima i kustosima.)

POP RATNI DOPIS FRA JANEZA KURBUS, PREDSTAVNIKA CEC-A

Draga braćo ministri i delegati, prilažem vam prijedlog, koji nije moj, nego Središnjeg odbora za reviziju Konstitucija. O mjestu i detaljima skupa dogovoriti ćemo se čim dobijemo vaš odgovor.

Pišem vam kao član Međunarodne komisije za reviziju Konstitucija (CIRC), predstavnik naše Konferencije. Rad na obnovi Konstitucija napreduje i stiglo je vrijeme da poradimo na široj osnovi, to jest, da uključimo ne samo jednog člana već više braće Konferencije u to. Koordinator CIRC-a, fra Fermino Giacometti, zamolio me da organiziram u okrilju naše Konferencije »skup«, dakle susret određenog broja braće koja bi raspravljala o KONVENTUALSKOJ DIMENZIJI naše redovničke obitelji.

Tijekom radova opazili smo da je pojam KONVENTUALNOSTI samo spomenut u dosadašnjim Konstitucijama. U oblikovanju obnovljenih Konstitucija trebalo bi još više pojasniti ovaj pojam, koji određuje našu franjevačku obitelj. Zato je Izvršni odbor za reviziju Konstitucija, na sastanku 8. rujna 2010. odlučio: *Treba organizirati u svakoj Konferenciji/Federaciji jedan skup koji će ograničiti svoje razmatranje na razdoblje koje ide od Koncila do naših dana. Samo za Europu i Sjevernu Ameriku razmišljanje će krenuti od 19. stoljeća i bit će odijeljeno u dva ulomka, gdje će Koncil biti razdjelnica. Produbljenje treba ići od konkretnog života i*

trebat će nastojati definirati u čemu se sastoji konventulsko franjevaštvo u raznim zonama u kojima je Red nazočan, izdvajanjem transkulturalnih vrijednosti karizme, njihova kontekstualizacija i oblik obogaćenja koje proizlazi iz te kontekstualizacije tog karizmi. Konkretnu suradnju preporuča i generalni ministar. U svojem dopisu br. 330/10 od 12. listopada ove godine piše: *U vezi s time smatram nužnim obratiti se svima vama, a preko vas i vašim gvardijanima, kako bih potaknuo vaše aktivno sudjelovanje te bi projekt revizije Konstitucija donio dobre plodove ako u hodu budu sudjelovali i ostali te postane konkretna inicijativa za trajnu formaciju svih nas.*

Predlažem održavanje jednog skupa (susreta) braće naše cirkumskripcije koju ćete vi ministri odabrati i oraspoločiti. Treba razgovarati o KONVENTUALNOSTI, kako se osjeća, kako živi, kako tumači... Predviđam da bi se ovaj naš skup mogao održati u veljači ili ožujku. Osobno bih više volio da to bude u ožujku. Nadam se u vaš potvrđan odgovor i/ili u aktivno uključanje. Hvala unaprijed. Očekujem dosta hitan odgovor.

Dobar početak adventskog vremena i svima MIR I DOBRO!

fra Janez Kurbus,
član CIRC-a, predstavnik CEC-a

NACRTI (SHEDE) ZA SAMOSTANSKE KAPITULE

Provincijalat je ovih dana dobio iz Kurije nacрте (tzv. *schede*) za održavanje samostanskih kapitula tijekom 2011. godine. Kako smo prijevod upravo dobili i nakon sređenja bit će odaslan svakom bratu Provincije, ovdje samo donosimo popratno pismo Generalnog vikara, s molbom gvardijanima, kada dobiju nacрте/schede, da ih na mjesečnim kapitulima s braćom pročitaju i pokušaju odgovoriti na pitanja. Odgovore valja dostaviti na naš Provincijalat, koji će ih zajedno proslijediti Generalnom tajništvu, kao što je naznačeno u popratnom predstavljanju.

PREDSTAVLJANJE NACRTA (SHEDA) ZA SAMOSTANSKE KAPITULE ZA 2011.

Prot. br. 393/10

Rim, 28. studenoga 2010.

Draga braćo, Mir i dobro!

Ovim vam pismom, u ime Generalnog ministra i Odbora za koordinaciju Šestogodišnjega plana, predstavljam nacрте samostanskih kapitula za godinu 2011., što ih valja koristiti u svim zajednicama našega Reda. Želim ujedno i s vama podijeliti neka razmišljanja s obzirom na njihovo korištenje.

TEMA

Tema godine, *Višekulturalno bratstvo i poslanje*, ponuđena je na zajedničko promišljanje i raspravljanje u bratstvima u pet vidova, što odlikuju poslanje pojedinoga bratstva franjevac konventualaca u bilo kojem zemljopisnom, crkvenom, ili pak društvenom okruženju unutar kojega se nalazi:

- *Bratstvo u poslanju: znak zajedništva i svjedočanje Kraljevstva* (1. sheda);
- *Bratstvo u poslanju: »nova evangelizacija«* (2. sheda);
- *Bratstvo u poslanju: izazovi za novu znakovitost* (3. sheda);
- *Bratstvo u poslanju: izazov solidarnosti* (4. sheda);
- *Bratstvo u poslanju: izazov mađukulturalnosti* (5. sheda).

Nacrti (shede) su pripravljeni vodeći računa o temi koja će biti razmatrana također i na kongresu u Nairobiju (10.-17. srpnja 2011.): *»Formacija u pravcu međusobna dijeljenja i solidarnosti«*. Stoga su prijedlozi (sheme) 4 i 5 – koji će se vjerojatno čitati i razmatrati na kapitulima, odnosno u da-

nima duhovnih vježbi zajednica nakon završetka kongresa – namijenjeni poticanju razmatranja te, u konačnici, donošenju pokojega prijedloga na temu međusobna dijeljenja (uključujući i razmjenu osoblja između cirkumskripcija) i solidarnosti (uključujući također i onu gospodarsku) za našu redovničku obitelj koja želi biti ponizan i iskren znak svekolikoga bratstva.

STRUKTURA NACRTA

Nacrti se ove godine odlikuju jednom nijansom drugačijom u odnosu na one od prethodne godine. Podijeljeni su u svega dva dijela: uvodno objašnjenje te naznake promišljanja, u obliku pitanja. Nedostaje izravni navod iz dijela godišnjega pisma Generalnog ministra. Ono, zapravo, ponovno obrađuje temu opće bratske skupštine 2010. glede važnosti i načina trajne formacije te ne dotiče predloženu temu nacrtâ.

Kao i obično, nastojali smo zadržati jednostavan i sintetičan jezik, unutar granica što ih je nametnula složenost tema. Nedvojbeno, u pojedinim slučajevima, teme mogu zahtijevati daljnje produbljivanje. Radi toga smo u tekstu naznačili bilješke koje upućuju na *Sveto pismo*, *Učiteljstvo Crkve* te *Franjevačke izvore*. Predlažemo i ponovno čitanje dokumenta *Prisutnost i svjedočenje* s izvanrednoga kapitula 1992. u Meksiku, kao i dokumenta *Formacija u Redu* izvanrednoga kapitula u Aricci iz 1998. Oba su dokumenta osobito korisna za produbljivanje ovogodišnje teme.

Nacrti nude prije svega tematski okvir kojim se nadahnjuju pitanja koja slijede. Predloženi tekstovi, daleko od toga da bi bili »akademska lekcija«, imaju za cilj potaknuti osobno promišljanje, raspravu, međusobno dijeljenje i razabiranje za vrije-

me samostanskoga kapitula, odnosno – kako neke zajednice već prakticiraju – za vrijeme duhovnih vježbi. Upravo je međusobno dijeljenje, otvorena srca, među članovima zajednice, istinski cilj nacrtâ te se u tom smislu nude ujedno i pitanja za promišljanje. Ništa pritom ne priječi njihovu prilagodbu potrebama svake pojedine zajednice.

PRIJEVOD I ŠIRENJE

Poman i 'slobodan' prijevod nacrtâ može odigrati odlučujuću ulogu u predstavljanju sadržaja, kao i poticanju međusobna dijeljenja među braćom. Bit će većma razumljiv, ukoliko ih se »prevede« ne toliko doslovce, već vodeći računa o jeziku na koji se prevodi, kao i o mjesnome kulturnome okružju. Stoga predsjednike konferencija/federacija te generalne i provincijske ministre/kustode molimo da osiguraju poman prijevod-prilagodbu sadržaja, čuvajući pritom sljedeća dva vida: (a) vjernost izvornome smislu te (b) uključenje u mjesno kulturno okružje. Ustrajemo na tome vidu, jer znamo kako ponekad stanoviti pojmovi koji se pojavljuju u izvornome tekstu, ne samo što se mogu pokazati teškima za prevođenje, već ponekad u pojedinim jezicima uopće ni ne 'postoje'.

Prijevod nacrtâ zadaća je konferencija/federacija, ukoliko dijele isti jezik, odnosno, u protivnome slučaju, pojedinih nacija. Iskustvo ovih godina naučilo nas je kako je ponekad bilo osjetnih poteš-

koća oko prevođenja i širenja. Ako smatrate kako bismo vam mi u tome mogli pomoći, slobodno nam se obratite.

ODNOS IZMEĐU NACRTA I REVIZIJE KONSTITUCIJA

Ponavljamo također i zamolbu da svaka zajednica *Izvršnom odboru za reviziju Konstitucija* uputi sažetak promišljanja predloženih tema, provedena na samostanskome kapitolu te, naposljetku, iz toga proizašle prijedloge. Molimo vas, sve to pošaljite fra Ferminu GIACOMETTIJU, na adresu elektronske pošte: constitutiones@ofmconv.org

SLANJE PRIMJERKA NACRTA NA RAZLIČITIM JEZICIMA ZA GENERALNI ARHIV

Naposljetku, pozivamo predsjednike konferencija/federacija i ministre/kustose na slanje primjerka u digitalnome formatu, kao i u tiskanome formatu, prijevoda nacrtâ Generalnome tajništvu Reda: segrgen@ofmconv.org

Gospodine, blagoslovi svakoga pojedinoga od nas, i naše zajednice!

fra Jerzy Norel,

Generalni vikar, koordinator Odbora za koordinaciju Šestogodišnjega plana

RADOVI GENERALNE SKUPŠTINE

Generalna kurija našega Reda upravo je objavila zbornik radova Generalne skupštine, održane u Argentini (Buenos Aires, 11-18. siječnja 2010.) pod naslovom »Non ci ardeva forse il cuore?« (»Nije ni nam možda gorjelo srce?«). Skupština je održana na temu Permanentne formacije, a sudjelovalo je oko 150 braće, od toga trojica iz naše Provincije (fra Miljenko Hontiċ, generalni asistent CEC-a, fra Đuro Hontiċ, provincijal-

ni ministar, fra Zdravko Tuba, predstavnik gvardijana). Zbornik sadrži sva predavanja, diskusije, zaključke i prijedloge, a na kraju je obogaćen mnoštvom ilustracija u crno-bijeloj tehnici. Svaki samostan je ovih dana dobio po jedan primjerak, a gvardijani su zamoljeni da svakom članu svoje zajednice omoguće uvid u zbornik i čitanje/proučavanje određenih predavanja i odluka ove Generalne skupštine.

zbivanja u redu i konferenciji

IZBORNA SKUPŠTINA VOJSKE BEZGREŠNE U RIMU

Vojska Bezgrešne, udruga s papinskim priznanjem, koju je utemeljio sv. Maksimilijan Kolbe u Rimu 1917., sad već prisutna u cijelom svijetu, održala je od 11. do 16. listopada, u internacionalnom kolegiju Seraphicum u Rimu, Izvanrednu izbornu skupštinu.

Tjedan u pripremi za izbore je vrijeme intenzivnog rada za određivanje glavnih smjernica koje Udruga namjerava ostvariti u sljedećih šest godina i utvrđivanje korijena u tome što je bila želja sv. Maksimilijana: posveta Bezgrešnoj.

U vedrom ozračju i radosti, sudionici, delegati iz različitih zemalja, podijelili su različita iskustva, s jedne strane svatko je donio svoju kulturalnu i duhovnu »torbu«, a s druge pak strane jedan veliki ideal: privesti sve ljude Kristu preko Bezgrešne.

Od naših fratara bili su prisutni o. Ante Gašparić, nacionalni asistent V.B. u Hrvatskoj, te fra

Zdravko Tuba. Na susretu je cijelo vrijeme bio prisutan i fra Željko Klarić za potrebe prevođenja s talijanskoga fra Antunu.

Na kraju tjedna, u subotu 16. listopada izabrano je novo vodstvo Vojske Bezgrešne koje će ovu Udrugu voditi u narednih šest godina. Za predsjednicu Vojske Bezgrešne izabrana je sestra Raffaella Aguzzoni, koja pripada Misionarkama V.B. svetog Maksimilijana. Izabrano je i vijeće, koje je sastavljeno od članova iz različitih zemalja: fra Patrick Greenough (SAD), fra François Godefert (Francuska), fra Sebastian Quaglio (Brazil), fra Piotr Cuber (Poljska) i fra Louis Maria Schmid (Australija).

Izbranim, kao i cijeloj Udruzi, želimo uspjeh i dobro poslanje u marijanskom i kolbeovom duhu.

*fra Željko Klarić,
Seraphicum, Rim*

JESENSKI SUSRET CEC-A

Uz sudjelovanje Generalnog ministra, fra Marka Tasca, i Generalnog asistenta CEC-a, fra Miljenka Hontića, pri njemačkome marijanskom svetištu *Maria Buchen* (četrdesetak kilometara od Wuerzburga), sastali su se predstavnici provincija, kustodija i delegatura Srednje Europe, njih dvanaestak. Prisustvovao je i naš provincijal, fra Ljudevit Maračić. Tim svetištem već osam godina upravlja naš poljski fratri, a prethodno je pripadalo franjevcima kapucinima. Susret je počeo u nedjelju, 17. listopada navečer, a završio je u četvrtak, 21. listopada prije podne.

otvori »Hrvatski areopag«, centar za istraživanje i upoznavanje vjerskih pokreta.

Opširno je predstavljen najnoviji dokument Generalne kurije *O permanentnoj formaciji*. Fra Miljenko je to pregledno i jasno predočio, i sada preostaje da se dokument proširi po svim provincijama i samostanima, kako bi svaki naš fratar bio s njime upoznat. U diskusiji je postavljeno pitanje koji su to kriteriji za kakvoću svakidašnjega života, jer se pred sve nas postavlja izazov svakidašnjosti (quotidianita'). Istaknuto je da se mnogo toga

Na početku je svaki predstavnik *informirao o najnovijem stanju* u vlastitoj jurisdikciji. Naš je provincijal posebno istaknuo izdavanje monografije »Veličina malenih«, koje je po jedan primjerak dobio svaki sudionik. Od najnovijih zbivanja upoznao je prisutne s namjerom da se potkraj ovog mjeseca u Zagrebu, pri Samostanu Svetog Duha,

može poboljšati bez žurbe, uz redoviti ritam koji uređuje dnevni red, a samostanski kapitul ne bi smio imati samo pravni karakter, već je to pravo mjesto za trajnu formaciju.

O reviziji *Generalnih konstitucija* zorno je govorio fra Janez Kurbus, član Središnjeg odbora za obnovu Konstitucija. Učinio je to prezentacijom

koju je Generalna kurija pripremila i služi za učinkovitije upoznavanje problema i prepoznavanja onoga što je učinjeno i što još predstoji. Općenito je mišljenje da će obnova biti radikalnija, pa bi posao mogao potrajati još najmanje pet-šest godina, a možda i nešto više. Važno je da svaki pripadnik Reda bude uključen u ovaj mukotrpan, ali prevažan zadatak. (Nadamo se da će isto, možda još malo opširnije, predstaviti i braći na našim duhovnim vježbama iduće godine.)

Sudionici su upoznati s okvirnim planom Reda da se idućeg ljeta u Poljskoj obilježi 70. *obljetnica smrti sv. Maksimilijana Kolbea*, pa bi u tom cilju valjalo animirati i članove Vojske Bezgrešne da sudjeluju u tim proslavama. Detaljniji program bit će razrađen i objavljen pokraj ovog mjeseca. U vezi s time na susretu CEC-a zaključeno je da se dogođine, po Uskrsu, održi tradicionalni susret klerika Srednje Europe, tzv. Junioren-Treffen u Niepokalanowu, od 26. travnja navečer do 30. travnja ujutro.

Generalni ministar opširno je obrazložio *pitanje klerikalnosti* našeg Reda. Pokojni papa Ivan Pavao II. bio je imenovao posebnu komisiju, ali posao nije završen, pa su generalni ministri sva

tri ogranka Prvoga franjevačkog reda pred dvije godine predložili da se za naše obitelji uvede tzv. mješovita kategorija (i klerikalnost i laičnost), ali zasad nema odgovora. Naša konventualska obitelj, ako ne bude drugačijeg pravorijeka ni odstupanja od stanja predviđenoga Kodeksom, sklonija je prihvatiti klerikalnost, jer se time izbjegavaju mnoge neprilike, ali je i dalje otvorena zajedničkom stavu sva tri ogranka.

Na susretu su razmotreni postojeći *Statuti CEC-a*, pa su unijete i odobrene neke promjene. Na kraju je odlučeno da Hrvatska provincija sv. Jeronima bude domaćin idućega susreta, koji bi se trebao održati pri *samostanu sv. Frane u Splitu*, od 6. lipnja navečer do 10. lipnja ujutro. (Po mogućnosti trebalo bi predvidjeti i posjet samostanu sv. Jere u Visu.)

Pri kraju rada sudionici susreta pošli su u euharistijsko svetište Walltuern, kojim već tri godine upravljaju poljska braća Gdanjske provincije. Tu je velika bazilika posvećena Krvi Kristovoj, koja se štuje od sredine 14. stoljeća. Slavljena je misa koju je o. General služio na latinskom, vrlo svečano (i s mnogo tamjana).

SUSRET MISIJSKE ANIMACIJE

U Celju je od 14. do 19. studenoga o. g. održan europski susret misijskih animatora iz područja CEC-a, CIMP-a i CEO-a. Našu Provinciju zastupao je fra Ambroz Knežić, dugogodišnji misionar u Zambiji. Susret je održan u Domu za duhovne vježbe, kod redovnika lazarista. To je treći susret takve vrsti, nakon onih održanih u Poljskoj i Češkoj. Sudjelovalo je 26 predstavnika raznih provincija, najviše dosad. Uz generalnog tajnika i animatora za misijsku djelatnost Reda, fra Jaroslawa Wysoczanskog, kao glavni predavač sudjelovao je fra Roberto Tomicha, a trećeg dana pridružio se i generalni asistent CEC-a, naš subrat fra Miljenko Hontić.

Tema ovog susreta glasila je: »Kreativni, franjevački, interkulturalni misionar danas«. Prvi je dan bio posvećen *formaciji*. Predavač fra Roberto predstavio je današnji svijet u kojemu je franjevac konventualac pozvan vršiti svoje poslanje. Ovaj se svijet predstavlja vrlo fluidno, šaroliko, u stalnom

razvoju. Baš u takvom svijetu pozvani smo i mi franjevci konventualci biti svjedoci Krista i njegova Evanđelja. Multikulturalni svijet sve više ustupa mjesto interkulturalnoj sredini. A to traži nove strategije u vršenju našeg poslanja. Kao franjevci konventualci imamo u Franji divnog učitelja misionarnosti. Od njega možemo naučiti poštovati različite kulture, slušati druge u susretu s različitim religijama.

Drugi je dan bio pridržan za *informaciju* o našim misijskim djelatnostima. Najprije je ukratko prikazana geografija naših misija, što je učinio generalni tajnik za misijsku animaciju, fra Jaroslaw. Dosta je opširno govorio o novom »Direktoriju za misije«. Popodne je nastupio fra Valentino Maragno, prikazavši misijsku djelatnost Padovanske provincije od Drugoga svjetskog rata do naših dana, s posebnim naglaskom na misiju u Čileu.

Prvi dio trećeg dana posvećen je *živom svjedočenju* o našoj misijskoj djelatnosti u Turskoj i Li-

banonu. Za tu je prigodu pozvan slovenski subrat fra Martin Kmetec, koji posjeduje bogato iskustvo iz tog okruţja, a veliki je stručnjak za islamizam. Između Libanona, gdje je dugo djelovao, i Turske, gdje sada živi, postoji velika razlika. U Turskoj prevladava muslimanski svijet koji ne priznaje ostale religije. Nijedan kršćanin nema nikakvo pravo. Makar je Turska laička država, jako je nazočan islamizam u radikalnoj formi. Tu se može svjedočiti jedino svojim »biti«. Drugi dio ovog dana posvećen je predstavljanju ostalih misijskih djelatnosti (misijske, animacija) iz pojedinih jurisdikcija.

Posljednji dan bio je posvećen upoznavanju minoritske nazočnosti u Sloveniji. Sudionici su pohodili samostane u Olimju, Ptujskoj Gori i Ptu-

ju, gdje je za vrijeme večere održan susret s braćom Slovenske provincije. Na rastanku je uslijedila čvrsta odluka ponovno se susresti iduće godine u Camposampieru.

Nakon što je do ovih susreta došlo na inicijativu baze, izražena je na kraju želja da se u buduću održavaju uz podršku i pod pokroviteljstvom UCEC-a, Unije europskih konferencija.

Za kraj ovom izvještaju, koji je za web-stranice Reda potpisao fra Janez Kurbus, dodajemo da je upravo preveden na hrvatski jezik dokument »Direktorij o misijskoj djelatnosti«, koji ćemo uskoro prirediti za tisak, svakako u prvoj polovici iduće godine.

TREĆI SUSRET »PRO DIALOGO«

U Lurdu je od 22. do 27. studenoga o. g., održan treći susret predstavnika franjevac konventualaca o dijalogu, u organizaciji Međunarodnoga franjevačkog centra za dijalog, koji je pripremio i vodio rumunjski subrat fra Silvestro Bejan, generalni delegat za ekumenizam i međureligijski dijalog. Sudjelovalo je petnaestak zastupnika raznih provincija, a našu je zastupao fra Tomislav Cvetko. Na kraju ovog susreta objavljena je poruka Redu, koju objavljujemo u cijelosti.

Od 22. do 27. studenoga 2010. u samostanu u Lurdu (Francuska) održan je treći susret »Pro Dialogo« franjevac konventualaca, pristiglih iz različitih strana svijeta (Kolumbija, Hrvatska, Francuska, Indija, Indonezija, Italija, Kazahstan, Malta, Poljska, Rumunjska, Švedska). Susret je pripremio Međunarodni franjevački centar za dijalog Reda franjevac konventualaca (CEFID), a vodio generalni delegat za ekumenizam i dijalog, fra Silvestro Bejan. Održan je na temu »Dijalog s kulturama i dijalog s ateistima«.

Uz promišljanje na gornju temu susret je kao zadaću imao analizirati i proučiti pet formativnih pomagala o dijalogu koja će sljedeće godine biti dostavljena svoj braći Reda. Braća sudionici uz to su pokušali prepoznati mehanizme da se započne hodati i raditi zajedno, najbolji način da se prepoznamo kao franjevci konventualci. Hod je

već započeo, a ima teške etape, ali treba ustrajati i postupno privući zauzetost i uključenje cijele naše Obitelji.

U povodu 25. obljetnice Svjetskog dana molitve za mir, 27. listopada 1986., koja će se obilježiti sljedeće godine, iznikli su neki prijedlozi o proslavi ovoga jubilarnog događaja. U Asizu je papa Ivan Pavao II. »povjerio duh Asiza« braći ovim riječima: »Na vas franjevce spada... davanje odgovora današnjim ljudima«. Braća sudionici ovog susreta stoga predlaţu da se u svakoj odgovarajućoj provinciji/kustodiji proslavi dan obljetnice prema nacrtu molitve koji će pripremiti CEFID.

Braća sudionici susreta osim što odobravaju, osjećaju i potrebu da cijeli Red upoznaju sa »sedam centara« za dijalog i ostalim djelatnostima koje promiču razna braća Reda te pozivaju njihove odgovorne na konkretnu suradnju. Bratsko ozračje u lurdskom samostanu pridonio je tome da braća rade zauzeto i zanosno.

U zaključku Poruka koju ovaj susret želi prenijeti može se saţeti u sljedećim riječima: Dijalog za današnjega franjevca konventualca treba postati »forma vitae«, kao vidljivi znak Boga u svijetu sljedeći »duh Asiza«.

rad defnitorija

6. SJEDNICA DEFINITORIJA

U ponedjeljak, 4. listopada ove godine, u Provincijalatu je održana redovita, šesta sjednica Provincijskog defnitorija. Bila su nazočna sva braća defnitori.

Nakon što je tajnik pročitao opširan zapisnik prošle, redovite i izvanredne sjednice, na koji nije bilo primjedaba, razmotrene su najprije molbe za odobrenje samostanskih službi i dnevnog reda nekih samostana (Vinkovci, Sv. Antun; Split, Sveti Frane; Pula, Sv. Ivan), na koje nije bilo primjedaba. Na molbu da Provincija i ove godine financijski potpomogne održavanje »Marija festa« u Molvama (10. listopada), odgovoreno je pozitivno, uz izraženu želju da Provincija kao jedan od suorganizatora bude detaljnije upoznata sa samim projektom koji se ostvaruje već više godina. Isto tako na molbu ss. klarisa iz Požege, da im se pomogne u materijalnoj obnovi samostanskih zgrada, Defnitorij je podržao prijedlog da se, prema našim mogućnostima, iziđe u susret sestrama u potrebi.

Defnitorij se dulje vremena zadržao u razmatranju nekoliko personalnih pitanja koja treba svakako riješiti tijekom mjeseca listopada. U tom smislu provincijalnom ministru su podastrijeti konkretni savjeti i prijedlozi koji će mu olakšati odlučivanje u toj stvari. Fra Josip Blažević izvijestio je Defnitorij o pripremama otvaranja »Hrvatskog areopaga«, centra za istraživanje religioznih pokreta, koji će otvoriti svoja vrata u subotu, 30. listopada. Kao voditelj toga centra fra Josip je detaljnije informirao o djelatnosti, programu i načinu financiranja.

Zaključeno je da se sljedeća sjednica Defnitorija održi u šibenskom samostanu sv. Frane uoči blagdana sv. Nikole Tavilića, u subotu, 13. studenoga, u popodnevним satima.

IZVANREDNA SJEDNICA DEFINITORIJA

Nakon povratka Provincijalnog ministra iz Njemačke, održana je kratka izvanredna (informativna) sjednica Defnitorija naše Provincije, na kojoj je fra Ljudevit izvijestio defnitore o netom završenom *jesenskom susretu CEC-a* i tom prigodom održanom *sastanku s generalnim ministrom Reda*, fra Markom Tasca. Glavna formativna tema susreta bilo je upoznavanje dokumenta o *Permanentnoj formaciji*, koji je Generalna kurija upravo objavila, kao plod razmišljanja i zaključivanja na Generalnoj skupštini Reda ovoga siječnja u Argentini. Dokument će uskoro biti preveden i na hrvatski jezik te tako biti dostupan svojoj našoj braći. U tom se dokumentu, među ostalim, traži da svaka provincija mora u svojem defnitoriju imati svoga predstavnika odnosno kontakt-osobu s kojom će komunicirati Središnji odbor za reviziju Konstitucija, pa je u tom smislu u našem Defnitoriju zadužen fra Josip Blažević, vikar Provincije. *P. Janez Kurbus*, kao član Središnjeg odbora, opširno je i vrlo zorno izvijestio o pripremnim radovima na obnovi Konstitucija.

Na susretu CEC-a prisutni su upoznati s namjerom Reda da se u kolovozu u Niepokalanowu priredi i održi središnja proslava *70. obljetnice smrti* sv. Maksimilijana Kolbea, a detaljniji će program biti objavljen potkraj listopada. Makar se dogođine u Madridu održava Svjetski susret mladih, odlučeno je da se ipak u redovitom terminu Uskrsnog tjedna održi *Susret juniora* (klerika) CEC-a, i to u Niepokalanowu od 26. travnja 2011. navečer do 30. travnja ujutro. Na kraju je zaključeno da se *proljetni susret CEC-a* održi u Hrvatskoj provinciji sv. Jeronima, s preporukom da to bude u Splitu (uključivši po mogućnosti kratki posjet Visu).

S obzirom na *sastanak Provincijalnog ministra s o. Generalom*, bilo je ponajvećma govora o našoj prisutnosti u Americi, kamo u studenom fra Ljudevit u pratnji fra Ivana Bradarića odlazi u pohod braći. Isto tako o. General je pokazao interes i za neka personalna rješenja u Provinciji.

Na sjednici su osim toga *predloženi termini* za održavanje susreta gvardijana potkraj siječnja iduće godine, a duhovne vježbe bi se održale u uobičajenim terminima, sredinom veljače u Zagrebu, i potkraj lipnja u Cresu. Tema duhovnih vježbi bit će razmišljanja nad Pravilom i Ustanovama Reda (koja će pripremiti fra Augustin Kordić, fra Ljudevit Maračić i fra Janez Kurbus). O tome će se konačno odlučiti na idućoj redovitoj sjednici Definitorija, u Šibeniku 13. studenoga popodne. Na europskom *susretu misijskih animatora* i povjerenika Reda, koji se održava sredinom studenoga u Celju, odlučeno je da Provinciju zastupa fra Ambroz Knežić.

7. SJEDNICA DEFINITORIJA

U šibenskom samostanu sv. Frane, 13. studenoga o. g., održana je redovita, 7. sjednica Provincijskog definitorija, na kojoj su sudjelovali svi definatori. Povod održavanju sjednice u Šibeniku bila je proslava 40. obljetnice kanonizacije sv. Nikole Tavilića, koja je održana na njegovu svetkovinu, dan kasnije, 14. studenoga u crkvi sv. Frane u Šibeniku.

Nakon što je pročitan i usvojen zapisnik prošle redovite i izvanredne sjednice, Provincijalni ministar je izvijestio o realizaciji prijedloga i zaključaka s ovih sjednica. S obzirom na *reviziju Konstitucija*, uz imenovanje fra Josipa Blaževića, vikara Provincije, za referenta i kontaktnu osobu s Međunarodnom komisijom i Izvršnim odborom za reviziju Konstitucija, istaknuo je da u duhu novih smjernica izraženih dopisom Generalnog ministra, koji je već preveden i predložen definatorima, a bit će objavljen u novom broju »Fraternitasa«, temu revizija Konstitucija treba bar jednom godišnje staviti u dnevni red sjednica Definitorija, a također i

na sastanku gvardijana i uprave treba biti govora o tome.

Definitorij je razmotrio prijedlog o. Nikole Rošića, koji je u toj točki osobno sudjelovao u ovom dijelu rada, da se na razini Provincije *proslavi 800. obljetnica* dolaska sv. Franje u naše krajeve, pa se Definitorij složio s prijedlogom da to bude tijekom 2012. godine, u Splitu, gdje bi se održao prigodni znanstveni skup, a istom prigodom bi se objavio zbornik radova o splitskom samostanu. U tom smislu trebat će što prije oformiti manju radnu skupinu koja će voditi brigu o programu i organizaciji ovog projekta.

Na sjednici su razmotreni i odobreni *prijedlozi dnevnog reda* i vršitelja samostanskih dužnosti u samostanu sv. Antuna Padovanskog u Novom Marofu, kao i u samostanu sv. Jere u Visu. Definatori su se nakratko zadržali u razmatranju planova skoroga i neposrednog pohoda provincijalnog ministra braći u Sjedinjenim Državama i Kanadi, kojom će ga prigodom pratiti definator fra Ivan Bradarić, urednik Veritasa.

S obzirom na *susret gvardijana* s upravom Provincije, odlučeno je da to ipak bude u četvrtak i petak, 20. i 21. siječnja u Zagrebu. Prethodni prijedlog da se ovaj susret održi neposredno po svršetku tradicionalnoga Svećeničkog tjedna u Zagrebu morao je biti odbačen, jer se tih dana održava redovito zasjedanje Vijeća franjevačkih zajednica, na kojima treba sudjelovati i naš provincijalni ministar. A što se tiče redovitih turnusa duhovnih vježbe, zaključeno je da se prvi održi u samostanu Svetog Duha u Zagrebu, od 20. veljače navečer do 25. veljače u podne. Drugi turnus održat će se u creskom samostanu sv. Frane, od 26. lipnja navečer do 1. srpnja u podne. Duhovne vježbe vodit će ekipa (fra Augustin Kordić, fra Ljudevit Maračić i fra Janez Kurbus), na temu Pravila i Ustanova Reda.

Zaključeno je da se iduća redovita sjednica Definitorija održi, kao što je i predviđeno, u prvi ponedjeljak idućeg mjeseca, 6. prosinca o. g. u Zagrebu, s početkom u 8,30 sati.

8. SJEDNICA DEFINITORIJA

U ponedjeljak, 6. prosinca o. g., u Provincijalatu je održana 8. redovita sjednica Provincijskog definitorija, koja je počela u 8,30 i završila o podne. Sudjelovali su svi članovi Definitorija.

1. Glavna tema ove sjednice bilo je razmatranje opširnog izvješća o *ekonomskom poslovanju i stanju* Provincije, Klerikata i Malog sjemeništa. Ekonom Provincije, fra Ivan Radeljak, u pismenom obliku je predstavio sve izdatke i primitke naše Provincije od Kapitula do početka prosinca. Ustanovljeno je da je najveći izdatak predstavljala temeljita obnova soba za stanovanje u Provincijalatu, posve novo uređenje prostorija velike knjižnice i potpuna obnova sjemenišnog prostora (krilo prema Topničkoj ulici). Sjemeništarci su neki dan uselili u svoje nove spavaonice, a i magistrove prostorije uskoro očekuju stanara. Što se tiče knjižnice, dosadašnjih osam željeznih stalaža umnoženo je za još šest, pa će tako nove police, u odnosu na staru knjižnicu, moći primiti gotovo dvostruki broj svezaka. Posao oko stručnog sređivanja i katalogiziranja knjiga preuzeo je prof. Martinović, knjižničar sjemenišne biblioteke Gimnazije na Šalati.

2. Provincijalni ministar, fra Ljudevit Maračić, podnio je pismeno izvješće-osvrt na nedavni *po-hod braći preko Atlantika*. Pročitao je i dopis koji je odaslao svakome od trojice braće (fra Stjepanu Lončaru, fra Kristoforu Čoriću i fra Alojziju Mikiću). Pismo će u nešto skraćenom obliku biti objavljeno u božićnom broju »Fraternitasa«. Isto tako Provincijal je usmeno izvijestio o nekim dojmovima s *prvog dijela Adventskih susreta*, koji su upravo završeni (Vinkovci, Novi Marof, Klerikat-Postulatura).

3. Na prijedlog Provincijalnog ministra, a u duhu propisa naših Provincijskih statuta (čl. 64, 2), Definitorij je imenovao *provincijske delegate* za braću u inozemstvu. Za Sjedinjene Države i Kanadu imenovan je fra Alojzije Mikić, a za Njemačku fra Paško Mandurić. Zbog nemogućnosti pak da se za Gary imenuje novi gvardijan (budući da je dosadašnji gvardijan fra Stjepan Lončar ispunio trokratnu kvotu), Definitorij je na prijedlog Provinci-

jalnog ministra (koji se o tome usmeno konzultirao s Generalnim ministrom za vrijeme sastanka CEC-a u Njemačkoj) do daljnega *suspendirao status samostana u Garyju*, a time i pitanje gvardijana odgodio dok se ne nađe neko trajnije rješenje.

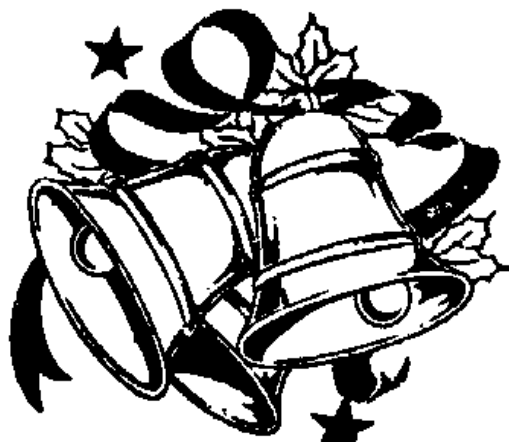
4. Molba *šibenskog samostana sv. Frane* da se za ovu godinu oslobodi plaćanja 15 posto svojih obveza prema Provinciji, a zbog većih troškova u uređenju samostanskog muzeja, pozitivno je riješena.

5. Definitorij je u duhu smjernica Četverogodišnjega provincijskog plana o većoj uzajamnoj povezanosti samostana Provincije odobrio da se svi prilozi koji od strane samostana i braće iz inozemstva budu uplaćeni u fond »Akcije Fraternitas« ovog puta usmjere za potrebe uređenja *samostana Marijina uznesenja u Molvama*.

6. Zaključeno je da se pozitivno odgovori na molbu Generalne kurije da i naša Provincija sudjeluje u *pomaganju najsiromašnijih provincija i kustodija Reda*, posebno onih u Trećem svijetu (»Fondo di necessità nell'Ordine«), s time da se izdvoji svota koja je uplaćena i prošle godine.

7. S obzirom na *projekt proslave 800. obljetnice dolaska sv. Franje* u naše južne krajeve (ujesen 2012. godine), o kojemu se već raspravljalo na protekloj sjednici održanoj u Šibeniku, zaključeno je da se što prije oformi odbor, koji bi se trebao sastati najkasnije naredne Korizme u Splitu ili Šibeniku. Iz Provincijske uprave sudjelovat će fra Ivan Bradarić, urednik »Veritasa«, i fra Ljudevit Maračić, provincijalni ministar.

8. Određeno je da se iduća sjednica Definitorija, zbog blagoslova stanova, ne održi u ponedjeljak, 3. siječnja (kako je bilo predviđeno), već u sultu, 8. siječnja u popodnevnim satima.

bratski posjeti

POHOD BRAĆI PREKO OCEANA

S druge strane Oceana već godinama žive i djeluju neka braća naše Provincije, koja su se otisnula preko mora da budu pri ruci u pastoralnom ispomaganju brojnih naraštaja hrvatskih ljudi i vjernika, koji su odlazili u Ameriku najčešće »trbuhom za kruhom«. Nije nikakva tajna da je jedan od povoda njihova odlaska bila i materijalna potreba naše Provincije, jer tamo je ipak mnogo lakše doći do toliko korisnih sredstava, bez kojih ne bi bilo ni velebne građevine na Svetom Duhu, kao ni mnogo drugih zahvata na sjemeništima, do čega je jako mnogo stalo našoj braći preko Oceana. Sjećamo se posebno nedavno preminulog o. Benedikta, koji je uvijek isticao to kao jedan od razloga zbog kojega je 1962. brodom preplovio Atlantik. I tako mnogi drugi.

Mnoga braća u domovini ne znaju te činjenice, a poneki ni ne poznaju trojicu naše subraće koja danas djeluju u Garyju i Lackawanni (SAD), odnosno Wellandu (Kanada). Jedan od prvih povoda ovoga dosta opširnog prikaza upravo i jest svoj braći u Provinciji predstaviti ovu trojicu naše subraće i tri hrvatska centra u kojima djeluju. Odbrao sam popularni oblik putopisne kronike, bi-lješke koje sam zapisivao svaku večer, jer pamćenje brzo blijedi, pogotovo kad si u godinama. Krenimo dakle...

16. studenoga: Veliko putovanje (fra Ivan Brađarić i fra Ljudevit Maračić) počeli smo u 7,30 ujutro, kad nas je vikar Provincije, fra Josip prebacio automobilom do zagrebačke zračne luke. Cijeli prvi dan putovanja trajao je gotovo 24 sata, a opća mu je značajka: veliko kašnjenje. Već smo u Zagrebu u polasku kasnili dva sata, jer je u Londonu, gdje smo trebali nastaviti vezu i preko kojega preletjeti more, legendarna magla bila prikovala avione. Kad smo konačno poletjeli, nad Londonom smo kružili sat vremena, jer je bila globalna zbrka s avionima

koji slijeću i polijeću. Srećom, u Londonu je već bilo predviđeno petosatno zadržavanje prije polaska u Chicago, pa smo već potrošili preko polovicu toga. Kad smo pak pomisli da ćemo nadoknaditi ova zakašnjenja, došlo je dodatno čekanje od sat i pol u samom avionu. Već sam pomišljao da neće biti ništa od polijetanja (danas se u takvim prilikama u glavi motaju razne mutne misli na koje nas je podsjetio minuciozni pregled, sve do nezgodnog pipanja po nogama), kad smo ipak krenuli. Oni koji vole boravak u avionu mogli su doživjeti svojevrsnu radost slušanja glazbe, gledanja filma, blagovanja ponuđene hrane i dremuckanja u neudobnim sjedalima. Ja sam uglavnom nastavio tradicijom bdjenja, a dodatnu mi je nelagodu pričinila prolivena kava po novim hlačama. Srećom, kava koja nam je ponuđena jedva da može izdržati ovaj naziv, pa se na osušenom odijelu kasnije nije pokazivao nikakav trag. Čista voda. Kad smo pak ušli u čikašku zračnu luku, opet je bilo malko problema s ispunjavanjem nekih kartončića koje su nam policajci uporno naguravali u ruke. Sve na engleskom, dakako. Ja se nikako ne snalazim na tom jeziku, fra Ivan je nešto bolje sreće, ali nedovoljno da se svladaju brojna pitanja na kartočnicima koji traže brojne odgovore. Napokon, uspjeli smo preskočiti i ove prepreke, s carinom nije bilo problema jer stvarno nismo gotovo ništa ni nosili. I tako nas je konačno na izlazu dočekaao fra Stjepan Lončar, naš prvi subrat gostoprimac. No, priči o kašnjenju još nije bilo kraja. Autobus kojim smo se trebali odvesti u 40 milja udaljeni Gary pobjegao je, izgleda, ispred našeg nosa, a na sljedeći je trebalo čekati još sat i pol. Fra Stjepanu se nije mnogo žurilo, ta bilo je tek za njega devet sati navečer (u Europi je bilo već četiri ujutro), te su se nama zaista sklapale oči, pa smo se opredijelili za skuplju varijantu a to je vožnja taksijem. Preko sat vremena trebalo je do našeg odredišta u Garyju. Bila je ponoć prve američke noći kad smo plegli umorne udove u udob-

ne široke američke postelje, ali san baš nije lako sklapao zjenice.

17. studenoga: Ovo mi je već četvrto američko putovanje. Uvijek mi je nesrazmjerna razlika u računanju vremena (sedam sati razlike) predstavljala prilične teškoće, ali nikada kao ovaj put. Što ćemo, godine čine svoje. Tako sam i ovu noć jako loše proveo. A to znači da će prva američka zora i dan donijeti borbu zjenica sa svjetlom dana koje je mamilo da mu se divim. Cijeli prvi dan proveo sam dakle mamurno, što opet ne znači da nisam doživio zorno ono što nam je fra Stjepan pripremio. Najprije jutarnja misa, koju smo nas dvojica na hrvatskom slavili odmah nakon što je fra Stjepan završio englesku euharistiju za desetak vjernika. U liturgijskom kalendaru slavili smo blagdan sv. Elizabete, ništa posebno u ovome dalekom svijetu. Nakon mise došle su nas pozdraviti dvije starice, na hrvatskom s nesigurnim pokupskim naglasakom. Krenulo je. Prvi susret na hrvatskom jeziku u mjestu gdje odumire hrvatski govor. Kao što uostalom doživljava i svaki drugi jezik, osim španjolskoga koji se zahvaljujući brojnoj ekspanziji Hispano-Amerikanaca (Meksikanaca nadasve) probija sve više u javnost, pa i u crkvama uz dominantni engleski sve se češće čuje španjolski govor. Tako se u našoj »hrvatskoj« župi sv. Josipa radnika danas već 15 posto župljana služi jezikom svoje domovine Meksika i ostalih susjednih zemalja. Cijeli smo dan proveli u razgledavanju i upoznavanju nekih zanimljivih mjesta u Chicagu i nešto sjevernije. Posjetili smo Marytown, gdje se nalazi nacionalno svetište sv. Maksimilijana Kolbea i središte Vojske Bezgrešne. Vrlo impresivno središte naše američke subraće Provincije sv. Bonaventure. Dvanaestak frataru ovdje širi marijanski apostolat tiskom, duhovnim obnovama, predavanjima. Mogu ugostiti šezdesetak osoba, otvorili su šoping-centar za knjige i religiozne predmete a nama su na kupljene stvari dali popust od 50 posto. Potom smo u blizini razgledali veliki bogoslovski centar koji je Čikaška nadbiskupija svojevremeno otvorila, a danas ima svega dvjestu studenata (mogla bi ih primiti deset puta više), i ne samo iz ove nadbiskupije. Prekrasni krajolik, s jezerom i bogatom prirodom u kojoj se možeš družiti ne samo s vjevericama nego i sa srnama koje te znatiželjno promatraju. Zadivljuju-

će središte koje valjda zaslužuje da se malo bolje popuni. Na povratku smo svratili u neku meksičku gostionicu gdje smo okusili pohane lignje sa škampima koji ni po čemu ne podsjećaju na Mediteran, pogotovo ne na Jadran. I tako dođe kraju drugi dan, a u krevetu su se glavom motali razni dojmovi dok ih nije svladao umor i nesanica zaostala još iz prethodne noći.

18. studenoga: četvrtak predviđen za razgledavanje Chicaga. Grad u užem smislu broji oko osam milijuna žitelja, a kad ga promatraš onako sa strane, sa zaobilaznice koja ima četiri do pet voznih traka, uočavaš brojne tornjeve i zvonike koji podsjećaju na gotičku arhitekturu staroga kraja. U to nas je uvjerio i posjet čikaškom sveučilištu u središtu Chicaga. Tu se osjećaš kao da si u Oxfordu ili Cambridgeu (nisam tamo bio, ali pamtim filmske prizore snimljene u tim sredinama), sve odiše gotikom, odnosno imitacijom gotike, uz poneku moderniju zgradu koja pomalo kvari dojam. Ovdje nas je dočekala gospođa Katica Brcković (ako sam joj dobro zapamtio prezime), Hrvatica udata za Španjolca, stručna arheologinja, koja još uvijek predaje i radi u struci. Koliko nam je vrijeme dopuštalo, pokazala nam je međureligijski bogoslužni sveučilišni centar i još nekoliko sakralnih sredina unutar sveučilišta, a povela nas je u Orientalni muzej, koji čuva bogate eksponate iz Mezopotamije, Asirije, Egipta, Anatolije i susjednih zemalja, koje nam je stručno i dobro razumljivim hrvatskim jezikom predstavila. Potom nas je kao prava domaćica ugostila u sveučilišni restoran (za profesore i njihove goste). A kako dok traje posjet, nema odmora (meni tako draga siesta), otpratila nas je do braće franjevaca Hercegovačke provincije, koji u Chicagu imaju svoj veliki centar, u kojemu živi i djeluje sedam frataru. Oni u tri župe vode brigu o pastoralnim potrebama Hrvata u Chicagu. Na nedjeljnim misama, rekoše, skupi se u svim tim hrvatskim crkvama oko dvije tisuće i nešto naših ljudi. U Chicagu franjevci vode vrlo bogati i sadržajem zapaženi Hrvatski etnički institut. Tu nas je dočekao i preko dva sata zadržao fra Ljubo Krasić, ravnatelj Instituta, inače moj prijatelj i veliki poštovatelj pokojnog o. Ivona Čuka, kojeg je upoznao u vrijeme kad je Veritas počeo organizirati potkraj šezdesetih godina prošlog stoljeća hodočašća u

švicarsko svetište Einsiedeln, mjesto okupljanja hrvatskih ljudi u Njemačkoj i Švicarskoj. On nam je predstavio Institut s bogatim arhivom, knjižnicom, izloženim folklornim predmetima naših ljudi u Americi i Kanadi. Posebno vrijedi zbirka izdanja Hrvata u inozemstvu, od periodike do knjiga, sigurno najbogatija svojevrсна hrvatska knjižnica te vrste u svijetu. Sačuvano je mnoštvo fotografija i video-zapisa. Isplatilo se razgledati ovu riznicu hrvatskog slova i slike u dalekom svijetu.

Uvečer sam iskoristio prigodu za podulji razgovor s fra Stjepanom Lončarom, sadašnjim župnikom i još uvijek (ali zakratko) gvardijanom samostana sv. Josipa Radnika u Garyju. Naime, nakon što je fra Stjepan već triput obnašao ovu službu, ne može biti predložen za idući mandat, pa je i to jedan od razloga mojeg razgovora s njime. Predstavio mi je opseg i sadržaj svojega pastoralnog rada u Garyju. Uz vođenje župe, koja još uvijek ima skoro dvjesto obitelji (nekoć su bili pretežit hrvatskog podrijetla, ali danas sve manje razumiju hrvatski), fra Stjepan kao sužupnik djeluje i u susjednoj župi sv. Marka. Naime, u Garyju ima šest katoličkih župa, ali svega četiri aktivna župnika, pa je mjesni biskup napravio tzv. Cluster, spoj, grozd svih župa, ovlastivši svakoga od postojećih župnika da prema mogućnosti punopravno djeluje i surađuje i u drugoj župi. Tako fra Stjepan uz pastoralnu skrb u našoj župi sv. Josipa Radnika djeluje i

u župi sv. Marka. Uz to se brine za duhovno vodstvo Kolumbovih vitezova, sudjeluje u savjetovalištu za narkomaniju, a svakog petka obilazi starije župljane (njih pedesetak) u staračkim domovima ili bolnicama. Zaista jako puno za jednog čovjeka. Zdravlje ga dobro služi, ali se po ladicama znaju motati neki lijekovi koji mu dobro dođu. Razgovor se dakako vodio i o perspektivama naše daljnje nazočnosti i budućnosti ove župe. To je bio jedan od povoda ovog posjeta braći u Americi.

19. studenoga: petak, predviđen za posjet biskupskoj kuriji i mjesnom biskupu u Merrillvilleu, gdje se nalazi sjedište Garyjske biskupije. U 11,30 primio nas je svu trojicu mons. Dale Melczek. Bio je to kurtoazni posjet u kojemu je biskup izrazio zadovoljstvo radom i primjerom fra Stjepana. Nije mi to bio prvi posjet ovom biskupu, koji za tri godine odlazi u mirovinu. Rođen iz idealne katoličke kombinacije, irske majke i poljskog oca, biskup Dane dosta pozna Hrvatsku, koju je posjetio s delegacijom američkih biskupa u vrijeme Domovinskog rata. Inače, dok je prethodno bio pomoćni biskup u Detroitu, nosio je naslovni titul trogirskog biskupa, pa se time i sada pohvalio, a ja sam mu replicirao da smo u Trogiru imali najstariji samostan na našoj obali, što mu je bilo drago čuti. Biskupu sam iznio potrebu restrukturiranja djelatnosti i nazočnosti braće i samostana naše Provincije, pa

mu je predočena i mogućnost povlačenja naše braće iz Garyja, ne dakako prije Izvanrednoga kapitula za dvije godine. Upoznat je i s prijedlogom da se suspendira status samostana i služba gvardijana u Garyju. Nakon pohoda Kuriji posjetili smo pred dvije godine sagrađenu velebnu crkvu sv. Ivana Evanđelista u mjestu St. John. Župa broji oko 1450 obitelji, a uspjela je (uz posudbu od Biskupije) sagrađiti dvoetažnu građevinu u pseudo-romaničkom stilu s tisuću sjedećih mjesta. Uređenje kriptе još nije dogotovljeno, pa je nismo mogli ni razgledati. Pred crkvom je golemi atrij za zadržavanje vjernika prije i nakon bogoslužja. Izvan crkve nalazi se velika Kalvarija za vršenje osobne i zajedničke pobožnosti. Rečeno nam je da troškovi iznose 12,5 milijuna dolara. To je sada najveći katolički bogoslužni prostor u biskupiji Gary, a i šire. Na kraju smo svratili u najstariju sačuvanu katoličku crkvu, zapravo grobnu kapelu istog mjesta, iz 1835. godine. Sada je preuređena za potrebe vječnog klanjanja cijele biskupije, a danonoćno dežurstvo organizirano je na planu cijele biskupije. Kad smo mi pohodili crkvu, bilo je negdje oko dva popodne, nekoliko je žena pobožno molilo i adoriralo. Na okolnom groblju natpisi su govorili o njemačkoj prošlosti doseljenika ovoga kraja. Prema običaju, na povratku kući navratili smo u veliku trgovinu sakralnim predmetima, kojima je vlasnik starijoj braći poznati gospodin Borić, a sada brigu o poslu vode njegovi baštinci, koji više ne razumiju nijedne hrvatske riječi. To je, čini se, pravilo s vrlo rijetkim iznimkama. Ponuda u trgovini slična je onoj koju možemo susresti u nekim talijanskim mjestima, u kojoj prevladavaju predmeti za pučku pobožnost i tome prilagođeni ukus. Za večeru je fra Ivan pripremio malo špageta sa sirom i maslinama. Bio je petak, da se razumijemo.

20. studenoga: subota, za fra Stjepana naporan dan, kada ima dvije mise, pokoji sprovod (ovdje sve češće pokapaju subotom, kao što se i slave vjenčanja). Danas je imao vjenčanje u crkvi sv. Marka, gdje također pastoralno djeluje. Pred večernju misu u 16,30 (koja služi i kao nedjeljna misa) pola sata ispovijedanja. Na misi je bilo pedesetak vjernika (32 parkirana automobila). Zato je bio slobodan od zauzetosti s nama, pa je fra Ivan otišao u razgledavanje Chicaga (u pratnji jedne osobe koja

pomaže u župskom uredu), a ja sam ostao da sredim neke svoje poslove. Dosta je vjetrovito i svježije, pa se bojim nove upale grla. Ovih dana je ovdje vrijeme koje odgovara hrvatskom nazivu za ovaj mjesec. Neki najavljuju i skori snijeg.

Uvečer smo posjetili tipičnu američku obitelj: ona je Charline, djevojački Woznack, po ocu Poljakinja, po majci Hrvatica iz Baške. On je Bob Dyurko (Đurđević), po ocu srpski pravoslavac, po majci mađarski kalvin. Dobro se slažu, sudjeluju u pomaganju naše župe. Kod njih smo bili na večeri, koju je on pripremio, s mađarskim menijem, što nam je dosta odgovaralo. Takvih obitelji ima sve više, pa je sve rjeđa pojava da susretnete mlađu obitelj istih nacionalnih ili vjerskih korijena. Činjenicu valja uvažavati, a koliko otežava pastoralni rad, nije teško odgovoriti.

21. studenoga: Nedjelja, svetkovina Krista Kralja, prvu nedjeljnu misu, onu u 8,30, predvodio sam na hrvatskom jeziku, zajedno s fra Ivanom. Nije bilo više od 35 vjernika. Zato je na sljedećoj misi, onoj u 10,00 sati, koju je na engleskom služio fra Stjepan, bilo 150 župljana (provjereno), koji su nakon toga pozvani u dvoranu koja se nalazi u kripti crkve. Tu je bilo ponuđeno sokova i kolača, a jedan od povoda bio je skori 49. rođendan fra Stjepana, koji je proslavljen velikom tortom. Bilo je dosta ljudi na okupu, ali mi je veliki problem bio nepoznavanje jezika, pa nisam baš aktivno bio jače uključen. Sve manje ima onih koji uz poznavanje svojih hrvatskih korijena poznaju i svoj ili svojih roditelja materinski jezik. Popodne u dva sata fra Stjepan je pošao u Katedralu gdje je biskup ima skrutinij (provjeru) budućih odraslih krštenika. Ovdje pripreme traju dvije pune godine i prilično se dobro radi na tome. Fra Stjepan ima sada troje odraslih koje sprema na sakramente inicijacije. U to vrijeme ostao sam posvršavati neke poslove prije sutrašnjega ranojutarnjeg polaska automobilom na 500 milja daleki put u Lackawannu. I tako, dok sređujem svoje papire, pod ruke mi je došao i precizni pastoralni izvještaj o župi i djelatnostima u njoj, koje svakog tjedna pedantno priprema dugovječna tajnica župe, gospođa Marta, u kojoj teče dosta njemačke krvi (dobro govori taj jezik). Prenosim neke podatke koji mogu zanimati i našu braću u domovini:

Župa sv. Josipa trenutno (listopad 2010) ima 250 registriranih obitelji, od kojih aktivno sudjeluju u životu župe 219 obitelji. Toliko se naime podijeli kuverata za tjedni prilog koji se predaje uvijek u kuverti, na kojoj je označeno prezime obitelji. U listopadu je tjedno vraćeno 148 kuverata. O prikupljenoj svoti vodi brigu ekonomska komisija župe, koja primljeni novac ulaže u banku i vodi strogu evidenciju o tome. Na misu preko tjedna dolazi prosječno deset osoba. U župi je tijekom prošle godine bilo 8 krštenja djece, jedna prva pričest, 7 krizmanika, sklopljena su tri braka i pokopano 20 župljana. Po rasnoj raspodjeli (i to se ovdje vodi, bez ikakve rasne diskriminacije) 80 posto posjetitelja je kavkaske (bijele) rase, 15 posto pripada hispano-katolicima (koji govore španjolskim jezikom) a 5 posto pripada afro-američkoj grupaciji. S obzirom pak na pohađanje nedjeljne mise, najposjećenija je ona u 10 sati (od 83 do 110 posjetitelja), potom subotnja predblagdanska misa u 16,30 (od 42 do 53), dok ih najmanje ima na hrvatskoj misi (s engleskim dijelovima) koja se služi u 8,30 (od 40 do 43). Inače u crkvi ima sjedećih mjesta za 780 ljudi.

Večeru smo blagovali u obitelji Irene Flores (od Karlovca) koja je vrlo aktivno uključena u rad naše župe. Ovdje se bolje govorila i slušala domaća riječ.

22. studenoga, ponedjeljak. Imali smo svetu misu u 7,00 sati i odmah po doručku krenuli automobilom u Lackawannu. Fra Stjepan je bio pažljiv i strpljiv za volanom, te nas je za desetak sati uspješno dovezao do odredišta. Između Garyja i Lackawanne ima oko 500 milja, što iznosi oko 850 km. U Americi nas je dosta izmučilo to služenje drugim jedinicama za mjerenje daljina, vremena, tekućina i slično. Uvijek sam nastojao preračunavati u naš standard, a najviše je bilo muke s temperaturom. No, privikne se čovjek s vremenom, samo onda kada ode natrag u stari kraj, sve opet pobrka i zaboravi. Na autocestama prilično je ograničena maksimalna brzina, najviša dopuštena koju sam zapazio glasila je na 70 milja, a čini mi se da se velik dio vozača drži disciplinirano, jer su novčane kazne poprilične. Krajolik kojim smo prolazili djeluje dosta monotono, čak i dosadno. Stalno izmjenjivanje livada, pašnjaka i šuma

s pokojim naseljem, sve na ravničarskoj površini. Odabrali smo američku, a ne kanadsku varijantu autoceste, koja prolazi južnije od velikih jezera Michigan i Eirea. Imena naselja dosta su zanimljiva, od kojih neka podsjećaju na stari kraj (Toledo, Geneva, Barcelona, Hamburg...), a neka vuku na svoje staro indijansko podrijetlo, kao što uostalom nosi naziv mjesta u koje smo upravo putovali (Lackawanna), gdje smo stigli uz jaku kišu kad je mrak već bio pao. Dočekao nas je fra Kristofor i ugostio ukusnom večerom, potom smo se porazgovarali, dogovorili sutrašnji program i krenuli na počinak, jer je dugotrajna i dosadna vožnja izmorila i duh i tijelo. No, dok sam pokušavao uloviti san, u mislima su mi se još motali podaci ove naše župe, koji prilično podsjećaju na one prikupljene u

Garyju. Na nedjeljne mise dolazi oko 200 obitelji, a oko 50 njih ne dolazi redovito. Srednja dob polaznika dosta je visoka: iznosi 60 godina. U crkvi Majke Božje Bistričke ima oko 300 sjedećih mjesta, koja golemom većinom popunjavaju vjernici engleskoga govornog područja, makar dosta njih vuče hrvatsko podrijetlo. Prošle godine dobili su dva novokrštenika, četiri krizmanika, dva bračna para, jednog prvopričesnika, a na groblje je ispraćeno 17 pokojnika.

23. studenoga, utorak. Ujutro nije više bilo kiše, pa se nudilo nešto povoljnije vrijeme. Svetu misu smo na hrvatskom slavili u kapeli kraj sakristije. Istovremeno je u crkvi bilo izloženo Presveto, jer se ovdje svakog utorka održava cjelodnevno klanjanje. Nakon razgovora s fra Chrisom, otišli smo u društvu fra Stjepana u razgledavanje velelebane bazilike Gospe od pobjede, podignute pred početak Drugoga svjetskog rata (u crkvi ima oko dvije tisuće sjedećih mjesta!). Mali šoping pomogao je i da ispitamo velike američke robne kuće, koje već sada zrače predbožićnim potrošačkim ugođajem. Ručak smo preskočili, da bismo u rano popodne sva četiri (Stjepan, Kristofor, Ivan i ja), preko Buffala, krenuli na granicu u namjeri da prijeđemo u kanadski Welland. Tu smo na kanadskoj

strani doživjeli pravu torturu kakvu nismo sigurno još doživjeli ni na kakvoj granici. Najprije nas je dežurna policajka, nakon dugog ispitivanja fra Chrisa, koji je govorio u naše ime, uputila u posebni unutarnji odjel za imigraciju, gdje su dugo trajno putem interneta ispitivali naše dokumente. Kad smo se konačno vratili do vozila, troje policajaca, od kojih su neki nosili i pancirne prsluke, naredilo nam je da se odmah pomaknemo na pristojnu razdaljinu, da bi oni mogli početi svoje skoro pedesetominutno pretraživanje. Koliko smo iz prikrajka vidjeli, otvorili su nam torbe i isprevtali sve stvari. Tko zna što im je bilo sumnjivo. Kad su našli dva fotoaparata, odnijeli su ih na pregled snimljenog materijala, a najslabije je prošao mali laptop Veritasova urednika, koji su zasebno temeljito ispregledali. Vjerojatno su očekivali nešto sumnjivo pronaći i otkriti, a kada su konačno sve vratili, nama koji smo se vani smrzavali (meni je kaput bio ostao u vozilu i nisam ga smio dirati, a kada sam se požalio da mi je hladno, jedan je policajac zgrabio prvu jaknu koja je bila pri ruci i pružio mi da se zaogrnem). Kad smo konačno pitali smijemo li krenuti, jedan je mahnuo rukom bez ijedne riječi isprike. Evo do čega dovodi panika pred mogućim teroristima koji uz to nose i svećeničke oznake. To nam je toliko bilo dozlogrdilo da smo fra Ivan i ja jednodušno zaključili ne vratiti se više u Lac-

kawannu (koju od Wellanda dijeli svega nepun sat vremena), nego do kraja ostati u Wellandu, makar je prvotno bilo drukčije dogovoreno. A fra Alojzije u Wellandu nas je nestrpljivo čekao i nakon što nas je smjestio, onako gladne i promrzle, odveo u jedan veliki restoran, gdje smo brzo utopili sve malo prije doživljene jade i nevolje. Potom smo svi zajedno, trojica domaćih i nas dvojica gostiju održali skoro dvosatni kapitul na kojemu smo ozbiljno porazgovorili o stanju i perspektivama naše nazočnosti preko Oceana. Na kraju su se Chris i Steven vratili u Lackawannu, a mi ostali do kraja našeg boravka u Kanadi.

24. studenoga, srijeda. Da smo i bolje programirali, ne bismo mogli odabrati povoljnije vrijeme za razgledavanje jedne od zaista najljepših prirodnih ljepota svijeta. Slapovi Nijagare - s bezbroj duginih lukova ispod kojih se isparuje vodena magla koja se u obliku kiše spušta na obližnje gledatelje - djeluje zaista neobično. Meni je to bio četvrti susret s ovim ljepotama, a mogu samo zamisliti kako se osjećao fra Ivan, koji je uspio sve to ovjekovječiti u svojem fotoaparatu. Fra Alojzije kao stari majstor i vrli poznavatelj Nijagare (koja spada u njegovo područje djelovanja) otkrivao nam je koliko li je sve glasovitih ljudi dopratio ovamo i pokazao svoje široko srce (a ni novčarku nije skrivao, kao ni u našem slučaju, na čemu mu i ovim putem toplo zahvaljujemo, kao uostalom i prethodnoj dvojici u Garyju i Lackawanni: Boys, tank you!). Kod njega su u Welland svraćali kardinali (Kuharić i Božanić), većina hrvatskih biskupa, hrvatski predsjednici Tuđman i Mesić, brojni pjevači, glumci, političari... I sada mu na misu dolaze dva hrvatska generala koji se u Kanadi o brizi NATO-a stručno usavršavaju kroz šest mjeseci. Lijepo i njima, a lijepo je i njemu, uza svu pastoralnu brigu koju ima za brojne hrvatske vjernike raspršene u biskupiji St. Catharine's. Posjećuje redovito svoje bolesnike u osam bolnica, a na misu mu dolazi redovito od 500 do 600 naših ljudi. Za veće blagdane (Božić, Uskrs, Antunovo) u crkvu dođe i do 1.200 vjernika. Welland je zaista najperspektivnija hrvatska župa koju naša Provincija trenutno vodi preko Oceana. Samo da fra Lojzecu srce izdrži. Već godinama očekuje transplantaciju, ali on optimistički tvrdi da će i sa svojim istrošenim srcem izdrža-

ti još dugo, do zaslužene mirovine na koju ni ne pomišlja. Na povratku s Nijagare razgledali smo i povijesno bojište gdje su kanadske snage potisnule američku vojsku, koja je 1812. htjela osvojiti ova područja. Za Kanađane je to mjesto ponosa i spomena, a Amerikanci ni ne spominju ovu neslavnu epizodu.

25. studenoga, sv. Katarina. Danas biskupija u kojoj se nalazi Welland slavi svoju zaštitnicu. Glavni grad nosi ime St. Catharine's i večeras je predviđeno veliko slavlje u katedrali. Novoimenovani biskup mons. Gerard Paul Bergie, mladi duhovni pastir, upravo je pred desetak dana službeno preuzeo vodstvo ove biskupije kojoj preko dvije trećine žitelja pripada Katoličkoj crkvi, pa se očekuje velik broj svećenika i vjernika na proslavi zaštitnice biskupije. Mi smo ipak odabrali nešto drugačiji program. Budući da je to posljednji cijeli dan prije povratka u domovinu, dogovorili smo se da dođe i fra Chris iz Lackawanne i da zajedničkim druženjem završimo susret i okupljanje za bratskim stolom jednoga hrvatskog ugostitelja na obali jezera Eirea. Pokušali smo dati osvrt na pohod koji nas uvjerava da braća preko Oceana zaista pastoralno zdušno rade. Osim toga, sva su trojica aktivna u organizaciji Kolumbovih vitezova, tradicionalnom katoličkom društvu koje godinama, uz program posvećen osobnom rastu u vjeri i ljubavi, razvija osjetljivost prema karitativnim, humanim i socijalnim potrebama Crkve i društva. Dakako, u svim našim župama vrlo su živa katolička društva kao što su Oltarsko društvo (žensko), Imena Isusova (muško) i ostale tradicionalne vrste okupljanja i djelovanja.

26. studenoga, petak. I tako konačno dođe kraj. Dopodne smo s fra Lojzecom još sređivali dojmove, a potom smo, odmah nakon objeda krenuli put Toronta, automobilom koji je vozio kućni prijatelj Krešimir Lipak (iz Gline). Pozdravili smo se i, nakon kraćeg zadržavanja u posve novom dijelu velikog aerodroma, poletjeli prema Londonu. U Kanadi je tada bilo 18,30 sati, sedam manje nego u Zagrebu, u kojemu je tog jutra, doznali smo telefonskim putem, padao gusti snijeg.

KRATKI OSVRT NA OVAJ POHOD

Na povratku s kratkoga bratskog pohoda SAD-u i Kanadi, u pratnji fra Ivana Bradarića, urednika »Veritasa« i definitora Provincije, od 16. do 26. studenoga ove godine, provincijalni ministar, fra Ljudevit Maračić, napisмено je priložio tamošnjoj braći svoj osvrt, sa željom da im ponudi i neke svoje prijedloge i sugestije. Smatramo korisnim veći dio osvrta podastrijeti i svoj braći Provincije na uvid.

1. Kod sve trojice susreo sam bratsku otvorenost i uvjerio se još jednom u vašu ljubav prema Provinciji, na čemu Vam osobno i u ime fra Ivana toplo zahvaljujem. Znam da biste željeli (i to s pravom očekujete) veću pažnju i zanimanje od strane braće u Domovini, ali vas je iskustvo već godinama uvjerilo u istinitost one »daleko od očiju, daleko od srca«, što je dakako samo djelomice ispravno. Kao trenutni predstavnik Provincije kojoj svi pripadamo želim vas uvjeriti da vas ne zaboravljamo, makar bi naše veze – pogotovo u vrijeme elektroničke tehnike – mogle i trebale biti bliskije i prisnije. Pokušat ćemo, bar sa strane Provincijske uprave, učiniti nešto da se povezanost poveća i produbi. Zahvaljujem vam i za vašu materijalnu podršku potrebama Provincije, oko koje se nesebično skrbite i koja nam olakšava financijsko uzdržavanje naših središnjih ustanova, napose naših sjemeništa, na što ste osobito osjetljivi.

2. Tijekom ovoga desetodnevnog pohoda prepoznali smo u svima vama zdravo duhovno stanje, koje vam olakšava redoviti duhovni život. Istina, osamljenost – jer svi vi živite individualnim oblikom života – nije redovito stanje nas redovnika, pogotovo franjevac konventualaca kojima je zajedništvo okosnica franjevačkog života, ali prostorna udaljenost zaista ne pogoduje vašim češćim susretanjima. Poznato nam je da se godišnje susrećete nekoliko puta, pa vas potičem – ako je ikako moguće – da to još više intenzivirate, ako ne osobnom nazočnošću, ono bar preko tehničkih pomagala koje danas pruža telefonija

i internet. Što se pak tiče fizičkog zdravlja, ono nije baš idealno, pogotovo kod fra Alojzija koji je već imao srčane udare, a dulje vremena očekuje šansu transplantacije srca. Ni kod ostalih ne ide baš sve po loju, bilo zbog »naprednih« godina, bilo zbog ostalih teškoća. Drago mi je da se previše ne tužite na taj vid života, toliko važan svima nama. Optimizam koji smo susreli kod sve trojice, pogotovo kod fra Alojzija, zaista imponira i smiruje.

3. Ovih desetak dana provedenih s vama uvjerilo nas je u vaš pastoralni angažman, koji zaista graniči s maksimumom. Fra Alojzijevi posjeti bolnicama (čak osam), staračkim domovima (petnaestak), školama, ispomaganja susjednim župama izazivaju pitanja odakle toliko snage. Fra Kristoforov novi angažman u bolnici američkih veterana (petnaestak sati tjedno), fra Stjepanovo uključanje u zajednički pastoral šest gradskih župa (uz našu župu sv. Josipa aktivno sudjelovanje i suradnja u župi sv. Marka), uza sve ostale aktivnosti po bolnicama i domovima, kao i posjećivanje hrvatskih obitelji, imponira i zaslužuje punu podršku i čestitke. Ipak, pri tome bih vas želio podsjetiti da dobro odvagnete svoje snage, jer i u pastoralu valja računati na razbortost i umjerenost. Ne želim vas time obeshabriti nego naprosto podsjetiti da valja misliti i na vlastiti zdravi duhovno/fizički život.

4. Mi smo na kraju naših susreta održali zajednički sastanak/kapitul u utorak, 22. studenoga, kad smo se u Wellandu kod fra Alojzija našli svi na okupu. Podsjetio bih vas na tom prigodom iznesene primjedbe i prijedloge. Zbog nemogućnosti da se dobije pristanak Generalne kurije da dosadašnji vaš gvardijan, fra Stjepan, i četvrti put bude imenovan gvardijanom, uprava Provincije će privremeno suspendirati status samostana u Garyju, kao i službu gvardijana naše zajednice u Americi i Kanadi. Zbog toga bi bilo dobro da poradite na tome da se sjedište američko/kanadskog samostana prebaci u Welland, gdje su inače najbolje dugoročnije naše perspektive (svega desetak posto župljana ne govori hr-

vatski, za razliku od ostalih naših župa, gdje je posve obratan postotak, te svega /niti/ deset posto ne razumije hrvatski). U tom smjeru trebat će što prije porazgovoriti s novim biskupom St. Catharines, pod kojega spada i hrvatska župa sv. Antuna u Wellandu. U daljnjoj perspektivi tu bi se mogla grupirati naša zajednica, jer Welland nije udaljen ni od Lackawanne. Što se tiče Garyja, u razgovoru s mjesnim ordinarijem, u petak, 19. studenoga, iznijeta je mogućnost da za nekoliko godina Provincija povuče župnika iz ove župe, što dakako neće biti učinjeno naglo ni bez dogovora s američkom subračom. No, valja biti realan i sagledati sve opcije, budući da i u Domovini naša Provincija uskoro treba početi razgovor o restrukturiranju djelatnosti i nazočnosti.

5. Na sastanku u Wellandu, uz brojne vaše prijedloge i sugestije s obzirom na našu nazočnost preko Oceana, zaključeno je da vas trojica što prije dostaviti Provincijskoj upravi svoje realne prijedloge glede skore budućnosti. Spomenuto je da od strane uprave neće biti ništa poduzeto naprečac i bez dogovora, ali je također naglašeno da se ne može računati na nove snage iz Provincije, gdje stanje s personalnim prinovima nije baš ohrabrujuće.

6. Dok se ne riješi pitanje vašeg samostana, na spomenutom sastanku održanom u Wellandu vi ste predložili da za delegata provincijalnog ministra u SAD-u i Kanadi bude imenovan fra Alojzije Mikić, što će na sljedećoj sjednici Provincijskog definitorija biti predloženo i, nadam se, prihvaćeno. Njegova će služba biti ponajviše ko-

ordiniranje vaših susreta i još bolje povezivanje vas međusobno i nas u »starom kraju«. Njemu će biti predloženo da se pobrine konkretnije i o nekim dosad neriješenim materijalnim potrebama, kao što je supotpisništvo na bankovnim knjižicama i računima (što prije učiniti) i sastavljanje osobne oporuke svakoga od vas (u duhu vašega zakonodavstva), o čemu je bilo govora i na našem nedavno održanom provincijskom kapitululu. Ne bi smjelo biti nijednog fratra koji to ne bi sastavio i ovjerio na nadležnom mjestu, da se izbjegnu neugodnosti koje nastaju u datim okolnostima, kao što je npr. smrt nekoga od nas.

Eto, dragi fra Alojzije, fra Kristofore i fra Stjepane, to bi ukratko bio moj osvrt s prijedlozima na kraju bratskog pohoda. Još jednom vas želim uvjeriti u dobrohotnost našega pohoda, koji je imao prvotnu svrhu upoznati stanje u kojemu živite i djelujete, prepoznati teškoće i probleme koje susrećete u svakidašnjem životu i ponuditi neke prijedloge koji bi mogli poboljšati vašu uzajamnu vezu i bratsku povezanost s matičnom Provincijom. Želim zahvaliti, u svoje i u ime fra Ivana, na otvorenosti i gostoprimstvu i ohrabriti vas da nastavite zauzeto djelovati i revno živjeti svoj franjevačko-svećenički ideal. Neka vam u tome pomogne i blagoslov Serafskog oca, a Gospodin vam svima dao svoj mir!

Iskreno i odano

fra Ljudevit Maračić,
provincijalni ministar

dogaćdanja u provinciji

PREDSTAVLJENA MONOGRAFIJA »VELIČINA MALENIH«

U zagrebačkoj dvorani Svetog Franje na Svetom Duhu, pred oko stotinu sudionika, u srijedu, 29. rujna navečer, predstavljena je monografija »Veličina malenih«. Uz glazbeni uvod i zaključak, gdje su vrsni izvođači približili slušateljstvu dvanaest Lukačičevih moteta, o samoj monografiji govorili su: fra Ljudevit Maračić (u ime izdavača), dr. Milan Pelc (kao urednik), fra Nikola Rošić (o povjesničarima i istražiteljima prošlosti Provincije) i prof. Tonko Maroević (o umjetničkoj podlozi naše baštine). Kroz program je vješto vodio fra Ivan Bradarić. Među sudionicima bilo je i desetak

subraće iz Slovenske minoritske province, na čelu s provincijalom fra Milanom Kosom. Zapažena je prisutnost uglednih gostiju iz kulturno-povijesne sredine, a od provincijala skup su svojom nazočnošću počastili fra Željko Železnjak (Franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda) i fra Ivica Petanjek (Hrvatska kapucinska provincija) i više ženskih redovničkih poglavarica, među kojima je bila i s. Anica Jureta, provincijalna poglavarica Franjevkinih misionarki iz Asiza. Nakon predavljanja monografije druženje je nastavljeno u samostanskoj blagovaonici.

MARIJA FEST 2010.

Ovogodišnji osmi po redu Marija fest okupio je više od 500-tinjak mladih iz Varaždinske biskupije u crkvi Marijina Uznesenja u Molvama. S predstojnikom Ureda za pastoral mladih Varaždinske biskupije vlč. Damjanom Korenom pristiglo je njih 400 u 8 autobusa, a stotinjak se okupilo iz okolnih župa. Kao i svake tako i ove godine, svojom nazočnošću na samoj festivalskoj večeri, a prije toga predslaveći euharistijsko slavlje, skup je uzveličao varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak, uz asistenciju fra Josipa Blaževića, vikara Hrvatske provincije franjevac konventualaca iz Zagreba i već spomenutoga vlč. Korena te s ostalim svećenicima, koji su došli sa svojim mladima. Iako ove godine mladi nisu imali cjelodnevne radionice, na nešto skromniji način započeli su svoj susret u Molvama.

Po svom dolasku u župnu crkvu dočekao ih je i pozdravio molvarski župnik fra Tomislav Glavnik uz kratki opis molvarskog svetišta. Na početku njihova popodnevno druženja pristupili su sakramentu sv. ispovijedi uz jednu meditaciju koju je pročitala s. Damjana, uršulinka iz Varaždina, kako

bi što spremnije dočekali sv. misu u kojoj je zbor mladih Varaždinske biskupije, pod vodstvom Ivana Malbašića imao svoj pjevački i glazbeni nastup. Po završetku euharistijskog slavlja i kratke pauze uslijedio je prekrasan glazbeno pjevački ugođaj od strane mladih glazbenika i pjevača. Za oduševljenje u crkvi Marijina Uznesenja u Molvama ove godine zaslužni su: VIS Mihovil (Split), VIS Proroci (Subotica), Davor Terzić (Rovinj) i klapa Stepinac (Koprivnica), Vlatka Linarić (Zagreb), Antonio Tkalec (Varaždin), VIS Matheus (Bizovac), Il Santo (Zagreb), Maja Tadić (Rijeka), Ljubo Vuković i Credo (Zagreb) i Apostoli mira (Novi Marof) svaki u izvođenju sa po dvije skladbe.

Organizatori Marija festa bili su: Nacionalni centar Udruge Vojske Bezgrešne, Ured za pastoral mladih Varaždinske biskupije, Sakralna galerija hrvatskih umjetnika Laudato i župa Uznesenja Blažene Djevice Marije Molve, pokrovitelj je bila Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevac konventualaca.

D. Kokša

OTVOREN INSTITUT ZA MEĐURELIGIJSKI DIJALOG »HRVATSKI AREOPAG«

U zagrebačkom samostanu Sveti Duh franjevac konventualaca otvoren je Institut za međureligijski dijalog »Hrvatski Areopag«. Osam godina nakon donošenja odluke Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca o njegovu osnivanju i upornim zalaganjem dr. sc. fra Josipa Blaževića Institut se skrasio na četvrtom katu novoizgrađenog zvonika svetišta sv. Antuna Padovanskog, odakle se pruža predivan pogled na panoramu zapadnog dijela Zagreba.

Otvorenje je održano 31. listopada 2010. u samostanu Svetog Duha, a započelo je u tri sata popodne s blagoslovom spomenutih prostorija, koji je predvodio fra Ljudevit Maračić, provincijalni ministar. Prostorije novog Instituta obuhvaćaju bogatu stručnu knjižnicu koja sadrži literaturu o raznim religijama svijeta, te posebno o novim religioznim pokretima i sektama. Tu je i stalna izložba raznih religijskih predmeta, te uredski pribor potreban radu ove institucije.

Gosti su se nakon blagoslova spustili u samostansku dvoranu sv. Franje, gdje je »Pjesmom stvorova« u izvedbi franjevac konventualaca nastavljen program.

Za govornicu je prvo pristupio fra Silvestro Bejan, generalni delegat franjevac konventualaca za ekumenizam i međureligijski dijalog, koji je sve nazočne pozdravio u ime *CEFID-a - Centro francescano internazionale per il dialogo* (Međunarodni franjevački centar za dijalog) u čijem sklopu djeluje i »Hrvatski Areopag«. Tema njegova izlaganja je bila: *Ekumenski i međureligijski dijalog u tradiciji franjevac konventualaca*.

Potom je o doprinosu budizma širenju mira u svijetu i među religijama govorio shifu Žarko Andričević, osnivač budističke »Dharmaloka« zajednice Zagreb i učitelj Chana u budističkom Centru Zagreb. U svojem izlaganju je istaknuo nenasilje kao prvi princip budizma, koji pomaže širenju mira i razvoju međureligijskog dijaloga. Govor-

nik je spomenuo stav Budhe, koji se nije protivio mnoštvu religija, jer to mnoštvo pokazuje potrebu ljudi da na razne načine izraze svoju religioznost. Jasno je ocrtao dva danas postojeća ekstremna pristupa međureligijskim odnosima: agresivno nametanje vlastite religije kao jedine ispravne i, s druge strane, još problematičnije izjednačavanje svih religija. Oba ekstrema treba izbjegavati i u ljubavi, koja je drugi princip budizma, pristupiti svakom čovjeku.

Rabin židovske općine Zagreb, Luciano Moše Prelević, progovorio je o židovskom shvaćanju međureligijskog dijaloga. Židovi ne očekuju samo spasenje svojega naroda, već mole i za sve narode svijeta, istaknuo je u svojem izlaganju, a kao primjer je naveo nekadašnje godišnje prinošenje 70 žrtava u Hramu, za isto toliki broj tada poznatih naroda u svijetu. Spomenuo je kako postoje zakoni koji obvezuju sve ljude na svijetu, a kod Židova su oni poznati kao Sedam Zakona za Noine sinove od kojih su, prema biblijskom vjerovanju, poslije općeg potopa nastali svi narodi svijeta.

Njegov govor je bio popraćen nastupom plesne skupine »Or haŠemeš« Židovske općine Zagreb, koja je izvela ples o stvaranju svijeta.

U ime Islamske zajednice u Zagrebu govorio je Mevludin ef. Arslani, koji je iznio nekoliko primjera iz Kur'ana časnog kako je Muhamed molio za druge narode i poticao vjernike na poštivanje drugih vjeroispovijesti. Protumačio je i kriva tumačenja nekih ajeta (stihova) Kur'ana časnog, koje poneki ekstremisti znaju zloupotrebjavati.

O katoličkom poimanju međureligijskog dijaloga progovorio je mr. sc. Tomislav Kovač, profesor Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu, spominjući nauk II. Vatikanskog sabora, crkvene dokumente i pape koji su konkretno radili na međureligijskom dijalogu.

Prof. dr. sc. Stipe Tadić s Instituta društvenih znanosti »Ivo Pilar« progovorio je o društvenim uvjetima i genezi zatvorenoga religijskog mentaliteta. »Sekularizacija koja je zavládala u društvu 20. st. smatrala je religioznost društvenom pojavom ograničenom samo na neobrazovani sloj građana, što se pokazalo krivim«, ustvrdio je prof. Tadić. Razočaranje prevelikim očekivanjima od uznapredovale tehnike i tehnologije, te sve agresivnije

guranje religioznoga iz društvenog života dovelo je do protesta religioznih intelektualnih krugova i tzv. antisekularizacijske pobune, koja sve više obilježava naše 21. st.

Psihopatologija sektaškog mentaliteta bila je tema izlaganja prof. dr. sc. Vlade Jukića, ravnatelja psihijatrijske bolnice Vrapče. Ukratko analizirajući mentalitet osoba koje stupaju u sekte spomenuo je narcisoidni tip osobe koji vrlo lako želi stvoriti oko sebe krug osoba koje mu svojom poslušnošću iskazuju štovanje, te labilne osobe koja se lako podređuju drugima i time bez kritičkog osvrta prihvaća tuđe stavove kao vlastite.

U trećem dijelu programa predstavljeni su ciljevi Instituta »Hrvatski Areopag« za međureligijski dijalog. O tome je progovorio njegov pokretač, dr. sc. fra Josip Blažević. »Cilj ovog instituta nije umnažanje međureligijskih susreta, već stvaranje prostora gdje će se znanstvenim pristupom raditi na međureligijskom dijalogu.«

Potom je uslijedilo predstavljanje Zbornika interdisciplinarnoga znanstvenog simpozija *Crkva i medicina pred izazovima alternativnih iscjeliteljskih tehnika*, održanog od 13. do 15. studenoga 2009. godine. O zborniku je progovorila recenzentica dr. sc. Maja Peraica, dr. med., i dr. sc. fra Josip Blažević.

Pri završetku svečanoga programa i nakon srdačnih zahvala svim izlagačima i sudionicima u nastanku Zbornika i Instituta fra Josip Blažević je Institut proglasio otvorenim.

Za kraj je trio franjevac konventualaca zapjevao pjesmu »Slatko je u mom osjetiti srcu«, koju je napisao sam sv. Franjo Asiški.

Voditelj cijelog programa bio je g. Domagoj Pejić. Za sve sudionike je poslije otvorenja u klaustru samostana priređen domjenak.

fra Ivan Penava

JUBILARNA PROSLAVA KANONIZACIJE SV. NIKOLE U ŠIBENIKU

Pred 40 godina papa Pavao VI. proglasio je svetim prvoga hrvatskog sveca i našega šibenskog subrata, fra Nikolu Tavilića. Bio je to povod da se i na razini cijele Provincije mobiliziraju braća, što je urodilo lijepim plodom. Na uočnicu svetkovine, 13. studenoga, u Šibenik je doputovala Provincijska uprava, koja je u samostanu sv. Frane održala redovitu sjednicu Provincijskog definitorija. Potom je većina definitora sudjelovala na večernjoj misi u svetištu sv. Nikole, koju je po rasporedu devetnice pripremila i vodila franjevačka župa na Šubićevcu, a pod misom pjevao njihov zbor, koji je na zaista dojmljiv i vrstan način izveo jednu latinsku misu. Na sam dan proslave, u nedjelju, 14. studenoga, središnju proslavu u crkvi predvodio je mjesni biskup, mons. Ante Ivas, a sudjelovalo je još petnaestak svećenika, s provincijskom upravom u cjelini. Od braće izvan Šibenika sudjelovali su i bivši višegodišnji članovi šibenskog samostana, fra Zvonko Zlodi iz Zagreba i fra Pero Kelava iz Siska. Iz Splita su sudjelovali fra Žarko Relota, župnik, i fra Roko Bedalov, kapelan. Oni su dopratili stotinjak hodočasnika iz Splita, dok ih je iz

Zagreba došlo nešto preko dvije stotine. S njima su bili i naši zagrebački klerici i postulanti. Dojmljivo i impresivno, tako da je inače velika crkva sv. Frane jedva primila, uz šibenske domaćine, sve goste iz Splita i Zagreba. Na ukusno pripremljenom i posluženom ručku u samostanskoj dvorani izmijenjene su zdravice, a budući da je istog dana fra Nikola Roščić slavio svoj imendan, izražene su čestitke i našem šibenskom subratu. Dio braće vratio se u ranim popodnevnim satima na svoja odredišta, svetište su ispunili brojni hodočasnici iz Zadarske nadbiskupije, na čelu sa svojim nadbiskupom mons. Željkom Puljićem, a večernju svetu misu u našem svetištu sv. Nikole i crkvi sv. Frane predvodio je fra Ivan Bradarić, urednik Veritasa.

Braći šibenskog samostana zahvala za bratско gostoprимство u uloženi trud za uspješno pripremljenu i ostvarenu proslavu. A ako je ova prigoda, što se tiče sudjelovanje braće iz Provincije, bila iznimka koja potvrđuje pravilo, kako je istaknuo Provincijalni ministar u zdravici na objedu, valja se nadati da će u buduće ta iznimka postati pravilo.

naši mladi

POČETAK NOVICIJATA

Na blagdan Rana našeg svetog oca Franje, 17. rujna 2010. godine, dvojica kandidata naše Provincije, fra Milan Gelo i fra Josip Ivanović, obukla su sveto redovničko odijelo i započela svoj noviciijat zajedno s još 13-oricom mladića iz raznih talijanskih provincija i s dvojicom slovenskih kandidata.

Obred redovničkog zavjetovanja započeo je svečanom Večernjom u Donjoj bazilici sv. Franje u 19 sati, potom se nastavio na grobu svetoga Franje u obredu preminuća. Zaista je znakovito da su braća primila redovničko odijelo i započela svoj noviciijat u obredu preminuća sv. Franje, označivši zapravo u tome trenutku i simboličan prekid svoga dosadašnjeg načina života i početak jednoga drugog i drugačijeg života, života s Kristom.

Obredu je bilo nazočno jako puno braće, preko 120 njih, delegaciju naše provincije predvodio je fra Zdravko Tuba, magister novaka, koji je zajedno s fra Vladimirom Vidovićem doputovao iz Hrvatske, kako bi nazočili ovoj svečanosti i bili uz naše novake. Iz Rima se pridružio i fra Miljenko Hončić, generalni defintor Reda.

Kandidate je u ime provincijala i generala primio kustos Asiške kustodije i Svetog samostana Giuseppe PIEMONTESE, u nadahnutom nagovoru ohrabrio je kandidate na njihovu putu, zapitavši ih što traže i zbog čega su došli. Pritom im je rekao da odgovore na ova pitanja traže svaki dan kako bi što vjernije nasljedovali Krista po primjeru svetoga Franje.

Obred redovničkog oblačenja, kako i propisuju naše Konstitucije, bio je jako jednostavan, ali istovremeno i svečan. Tome je zasigurno pridonijela i činjenica da su ovi mladići svoj novi život započeli upravo na izvoru. Tamo odakle je sve počelo. Kleknuvši pred grob sv. Franje, zatražili su dozvolu da započnu svoju godinu kušnje, da započnu svoj noviciijat. Bilo je zaista dirljivo promatrati taj njihov čin. Nakon što su dobili dozvolu za početak noviciijata, njihov magister, fra Alfredo, blagoslovio je

redovnička odijela i kandidati su obukli svoje habite. Od sada su mala braća konventualci.

Naši novaci fra Josip i fra Milan osjećaju se jako radosno, sretno i zadovoljno. Zrače oduševljenjem i vedrinom i ako je suditi po njihovim prvim redovničkim koracima, nema straha ni bojazni.

fra Vladimir Vidović

INFO IZ NOVICIJATA

(br. 1, studeni/2010)

Početkom studenoga javila su se svoj braći Provincije naša dva novaka, u formi INFO, pa prenosimo kako je informacija i stigla.

Draga braćo, budući da je ovogodišnji noviciijat drugačiji od prethodnih godina noviciijata, odlučili smo štogod napisati kako bismo vas upoznali s onim što radimo, kako živimo itd.

Za početak nešto o našem dnevnom redu.

6.30 – Služba čitanja, Jutarnja, Konventualna misa (7.15) – Donja bazilika

7.50 – Doručak

8.30-9.30 – *Lectio Divina*

10.00-12.00 – Formacija

Srijedom: »škola« s maestrom *della Cappella Musicale* P. Giuseppeom Magrinom

12.30 – Srednji čas – Grob

12.45 – Ručak (odmor)

15.00 – Čitanje *Fonti Francescane*

16.00 – Aktivnosti:

Ponedjeljak: osobni studij; Utorak: sport; Srijeda: Volontiranje u »Serafico« (dom za mentalno retardirane i s posebnim potrebama); Četvrtak: čišćenje; Petak: osobni studij; Subota: Misa u domu »Serafico«; Nedjelja: slobodno od ručka do Večernje

19.00 – Večernja s pobožnostima

Utorak: Krunica; Srijeda: Klanjanje; Petak: Obred preminuća

20.00 - Večera

21.30 - Klanjanje

22.00 - Povečerje

Nedjeljom: prijedodne – službe za vrijeme misa u bazilici

(*Prihvaća li i Defnitorij naš dnevni red?*)

Svaka dva tjedna imamo osobni susret s magistrom fr. Alfredom Avalloneom.

Nakon oblačenja na blagdan Rana sv. Franje, dana 17. rujna o.g., započeli smo svoju novicijatsku školu, čiji je »kratki« uvod trajao do svetkovine sv. Franje.

Tijekom devetnice na grob sv. Franje hodočastili su dekanati Asiške biskupije, a na sam blagdan hodočasnici iz biskupije Bolzano. Obred preminuća sv. Franje održao se 3. listopada u bazilici sv. Marije od Anđela. Svetkovina svetoga Franje 4. listopada je prošla veoma svečano, kako i priliči!

Na blagdan svetih arhanđela (29. rujna) proslavili smo fra Milanov imendan.

Od ponedjeljka, 5. listopada, započeli smo s prvom etapom naše novicijatske škole, a tema je *Život pokore – kršćansko iskustvo*, što smo promatrali kroz prvih 15-ak redaka Franjine Oporuke. Govoreći o Franjinu susretu s gubavcem, posjetili smo crkvu svete Marije Magdalene (5. listopada), gdje je Franjo svojevremeno njegovao gubavce. Etapa je bila popraćena hodočašćima na mjesta gdje smo i sami mogli doživjeti milosrđe, ojačati vjeru. Posjetili smo svetište Milosrdne Ljubavi u Collevalezi (11. listopada), zatim Poggiobustone (15. listopada) gdje se Franjo suočio sa zlom i osjetio neizmjeru Božje milosrđe. Kao što je Franjo osjetio Očevu blizinu, tako smo i mi, na simboličan način, prihvatili jedni druge – zagrljajem. Nakon obrađenoga dijela o vjeri u crkve, Crkvu, svećenike, teologe... posjetili smo biskupski dvor – Vescovado (28. listopada), gdje smo pred biskupom Domenicom i pred braćom ispovjedili svoju vjeru u Krista i Crkvu: *Gospodin mi dade takvu i toliku vjeru da...*, potom je, kao znak prihvatanja od strane Crkve, biskup svakoga zagrlio (kao što je učinio i sam asiški biskup s Franjom).

Krajem listopada i početkom studenoga sudjelovali smo na nacionalnom susretu *Giovani verso Assisi* (29. listopada – 1. studenoga).

Na dan sjećanja svih vjernih mrtvih pošli smo u Osimo, gdje smo se zadržali do subote 6. studenoga. Ondje se održalo prvo vrednovanje (*verifica*) onoga što smo učinili od početka novicijata na osobnom i zajedničkom planu. Zaključni trenutak je bila sveta misa koju je predslavio provincijal Markijske provincije i predsjednik CIMP-a. Tada smo morali iznijeti svoju oporuku, po uzoru na Franjinu, i na kraju odlučiti želimo li nastaviti započeti put novicijata ili ne. »Sasvim ste slobodno došli, slobodno možete i otići!« Prvu etapu završilo je 15 novaka (= svi). Zadnji dan hodočastili smo u marijansko svetište Loreto, gdje smo svoje odluke povjerali zagovoru BDM.

Tijekom prvih 50-ak dana novicijata posjetili su nas: fr. Pero Kelava (s hodočasticima na zahvalno hodočašće Sisačke biskupije), fr. Zdravko Tuba, s. Anica Jureta i s. Ljubica Bosilj, zatim školske sestre franjevske Bosanske provincije. Ovdje je s nama bio i fra Miljenko Hontić, generalni defnitor u vrijeme održavanja duhovnih vježbi Generalnog defnitorija. Posljednji su nas posjetili fr.

Josip Blažević s klericima fr. Stjepanom Brčinom i fr. Markom Jurićem te postulantom Ivanom Lotarom. Svima zahvaljujemo na posjetu i očekujemo ih ponovno!

Što se tiče dolazaka i posjeta predlažemo da se, ako je moguće, organizira vezano uz vikend kako se ne bismo previše »izvlačili« iz svakodnevnih obveza.

Evo, ukratko smo opisali svoju svakodnevnicu i »nekoliko« događaja »s ove strane svijeta«.

Svih vas se rado sjećamo u molitvi na grobu svetoga oca Franje, a i u razgovoru!

Svima lijep pozdrav iz Asiza, mir i dobro!

Vaši novaci –

*fra Josip Ivanović
fra Milan Gelo*

N.B.

Naša adresa je:

SACRO CONVENTO

Piazza San Francesco, 2

06081 Assisi (PG) ITALIA

josip.ivanovic00@gmail.com

gelo.milan@gmail.com

SUSRET TRAJNOG ODGOJA ZA REDOVNIKE I SVEĆENIKE DO 10 GODINA REĐENJA

I ove su se godine mladi svećenici i redovnici do deset godina svećeničkog ređenja okupili na susret trajnog odgoja. Susret je održan u samostanu Svetog Duha u Zagrebu, u organizaciji fra Josipa

Blaževića, provincijskog povjerenika za trajni odgoj, a trajao je pet dana, od nedjelje 26. rujna do blagdana sv. Jeronima, koji je bio u četvrtak 30. rujna 2010. Bili su to dani ispunjeni zajedničkom

molitvom, slavljenjem svete mise, izmjenom iskustava i otkrivanjem novih spoznaja.

Želja je provincijske uprave da se ovakvi susreti organiziraju i za druge dobne skupine, pa je zato ovaj susret bio organiziran ne samo za mlade svećenike već i za svu drugu zainteresiranu braću.

Druženje je započelo zajedničkom večerom sa samostanskom zajednicom na Svetom Duhu u nedjelju 26. rujna 2010. Nakon večer je okupljene pozdravio provincijalni ministar fra Ljudevit Maračić, a večer se nastavila rekreativno uz zabavni program što su ga klerici organizirali.

Na početku drugog dana susreta, 27. rujna 2010., proslavili smo zajedničku svetu misu koju je predslavio provincijalni ministar fra Ljudevit Maračić. Dan je bio namijenjen predavanjima mr. sc. don Damira Stojića, salezijanca i studentskog kapekana na Sveučilištu u Zagrebu, koji je progovorio o teologiji tijela papa Ivana Pavla II. U kratkim je crtama objasnio nastanak njegove teologije, koju je papa iznio kroz svoje kateheze srijedom u razdoblju od 1979. do 1983. Papa je kroz pitanja »Tko sam ja?« i »Kamo idem?« postavio novu antropologiju utemeljenu na Bibliji.

Nakon stanke za srednji čas i ručak, don Damiro je u popodnevnom satima nastavio izlaganje govoreći o teološkom tumačenju braka i celibata u teologiji pape Ivana Pavla II., a na kraju je iznio i nekoliko konkretnih pitanja s kojima se susreće u radu s mladima.

U utorak 28. rujna 2010. organiziran je posjet novootvorenom Muzeju krapinskih neandertalaca u Krapini. Po povratku u Zagreb susret je nastavljen izlaganjem provincijalnog ministra fra Ljudevita Maračića, koji je iznio najvažnije naglaske i ciljeve Četverogodišnjeg provincijskog plana, a to su: unutarinja povezanost među braćom, trajna formacija i preispitivanje naše djelatnosti i prisutnosti. Potom je fra Augustin Kordić, tajnik Pro-

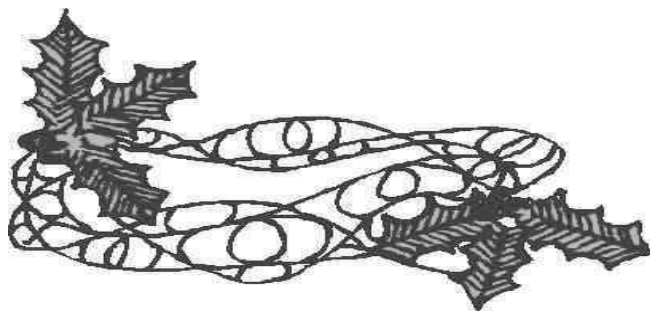
vincije, izlagao o značenju Pravila sv. Franje danas, nakon čega se razvila živa diskusija o načinima na koje braća danas žive svoje franjevaštvo. Sudionici susreta su potom sudjelovali na župnoj svetoj misi u čast sv. Antunu, koju je predvodio župnik fra Martin Jaković.

Prijepodne četvrtog dan susreta, 29. rujna 2010. bilo je rekreativnog karaktera, ispunjeno izletom na Medvednicu. Braća su posjetila Crkvu Majke Božje Sljemenske Kraljice Hrvata, gdje ih je vrlo lijepo primio župnik p. Josip Rožmarić. Potom je uslijedio obilazak doma Crvenog križa, gdje su mlađa braća malo zaigrala i nogomet. Ispred Doma je upriličen blagoslov novog kipa i mozaika sv. Franje, a za vrijeme ručka je proslavljen i imendan našeg brata fra Michaela Pavića. U popodnevnom satima sudionici su se pridružili predstavljanju monografije »Veličina malenih - Povijest i kulturna baština Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca« u našem samostanu na Svetom Duhu.

Peti dan susreta 30. rujna 2010. bio je blagdan zaštitnika naše provincije sv. Jeronima. Nakon jutarnje molitve i doručka susretu se pridružio fra Milan Krišto OFM, koji je iznio svoje iskustvo rada s duhovnim zvanjima u svojoj Provinciji sv. Ćirila i Metoda. Nakon njega je izlaganje imao fra Ivan Penava, koji je predstavio projekt Centra za duhovna zvanja. U raspravi koja je potom uslijedila izmijenjena su osobna iskustva u radu s ministrantima i mladima, te osobne ideje za promociju zvanja, a provedena je i kratka anketa o uspješnosti susreta s mogućnošću iznošenja prijedloga o sljedećim susretima.

Susret je završio proslavom Dana provincije na svečanoj zajedničkoj večernjoj svetoj misi, koju je predslavio provincijalni ministar fra Ljudevit Maračić.

fra Ivan Penava

DUHOVNE VJEŽBE ZA SJEMENIŠTARCE

Sjemeništarci Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevac konventualaca boravili su od 7. do 10. listopada u creskom samostanu sv. Frane na redovitim godišnjim duhovnim vježbama pod duhovnim vodstvom fra Zlatka Vlaheka.

Pod naslovom »Ne izabraste vi mene, nego ja izabrah vas...«, tema ovogodišnjih duhovnih vježbi bila je poziv i poslanje u današnjem kontekstu. Na tu temu, predavanja su bila osvijetljena u liku Abrahama i Božjeg obećanja, te u liku našeg oca utemeljitelja, sv. Franje. Razmišljajući o spremnosti i odazivu Abrahama i Franje, te o njihovim po-

vijesno-sociološkim i kulturnim pozadinama, sjemeništarci su u šutnji i sabranosti razmatrali o aktualnosti franjevačke karizme i o osobnom pozivu.

Biti u trajnoj preobrazbi, metanoji, po primjeru sv. Franje Asiškog, koji je postao *alter Christus*, danas je izazov, ali i nužna karakteristika svih franjevaca.

Uz duhovni program, sjemeništarci su posjetili Veli i Mali Lošinj te Osor, a na povratku u Zagreb i grad Krk.

fra Zlatko Vlahek

SUSRET SLOVENSКИH I HRVATSKIH BOGOSLOVA

Tradicionalno druženje ili srećanje, hrvatskih i slovenskih bogoslova i postulanata održano je u subotu, 9. listopada na Bledu u Republici Sloveniji. Susretu su se odazvali svi bogoslovi i postulanti predvođeni našim magistrima, fra Josipom i fra Danilom. Susretu je bio nazočan i slovenski provincijal fra Milan, koji je predslavio svetu misu, a s naše strane prisustvovao je i fra Ivan Poleto.

Susret smo započeli okupljanjem u slovenskom klerikatu u Sostru kraj Ljubljane. Nakon toga uputili smo se na Bledsko jezero, jedinstven spoj prirodne ljepote i arhitekture, u kojemu smo istinski uživali. Imali smo priliku provozati se, bolje je reći *proveslati*, do malog otočića u središtu Bledskog jezera, na kojemu se nalazi prelijepa crkva, posvećena Marijinom uznesenju na nebo. Otočić je bogat

kulturno-povijesnom baštinom koja seže u rimsko doba. Velika turistička atrakcija kojoj nismo ni mi odoljeli jest *Zvono želja*, samo smo mi tom prigodom pozdravili našu nebesku majku. Iskustvo dvadesetominutnog veslanja, tamo i nazad, ipak je kod nekih sudionika ostavilo traga, srećom pa je nakon toga bio upriličen ručak u obližnjem restoranu. Imali smo priliku uživati u tradicionalnim slovenskim specijalitetima.

Pri povratku s Bleda, posjetili smo pčelarski muzej u Radovljici, gdje smo se mogli upoznati s cijelim proizvodnim procesom nastanka meda. Kao i s poviješću pčelarstva u tome kraju. Zanimljivo je da je iz toga mjesta i jedan od slovenskih

bogoslova. Najviše interesa privukla je kapelica svete Edith Stein, suzaštitnice Europe, koju su izgradili u obližnjem bunkeru, poveavši tako mjesto smrti svete i ostatke jednoga drugoga totalitarnog režima, u kojem je živjela i Slovenija.

Susret smo završili u Sostru, okupljeni oko bratskog stola u ugodnom razgovoru, planirajući naš sljedeći susret.

Ne znam koliko dugo traju ovakvi susreti i koliko dugo se održavaju, ali sigurno imaju svoju budućnost, koju ćemo mi mlađi naraštaji vrlo rado graditi.

fra Vladimir Vidović

ĐAKONSKO REĐENJE FRA ZLATKA VLAHEKA

U nazočnosti dvadesetak svećenika, među kojima je bilo braće i izvan zagrebačkog samostana (fra Miljenko Hontić, fra Antun Gašparić, fra Pero Džida, fra Zdravko Tuba, fra Tomislav Glavnik), pomoćni zagrebački biskup mons. Đuro Hranić, u subotu, 23. listopada navečer u zagrebačkom sveetišu sv. Antuna, zareadio je za đakona našega dosadašnjega rimskog bogoslova fra Zlatka Vlaheka. Zbog toga je na ređenju bila i prilično brojna delegacija Međunarodnoga kolegija »Seraphicum«, koja se dovezla punim kombijem, u kojemu je bio i naš rimski bogoslov fra Željko Klarić. U crkvi nije bilo baš previše ljudi, njih oko stotinu pedeset, među kojima i najbliža ređenikova rodbina i nešto vjernika iz fra Zlatkove rodne župe Ivanca (sa župnikom i kapelanom). U crkvi su obredi tekli dostojanstveno i jednostavno, što je u istom stilu

popratio zbor »Tomislav Talan« izvedbom koralne Anđeoske mise. Biskup zareditelj, kojega s ređenikom, uz osobno prijateljstvo povezuje i zajedničko ivanečko podrijetlo, u prigodnoj je homiliji istaknuo važnost đakonskog ređenja i poveao ga s evanđeoskim odlomkom o farizeju i cariniku. Na večeri u samostanskoj blagovaonici, koja je za tu prigodu svečano ukrašena, poslužena je bogata ali i jednostavna ponuda, te se večera zaista nije otegnula. Pod večerom je fra Ljudevit u ime Provincije zahvalio i čestitao novoređeniku, poželjevši mu, prema uvodnoj molitvi ređenja, da u djelovanju bude zauzet, u molitvi postojan, u služenju ustrajan. U ime klerika lijepu i sadržajnu čestitku uputio je fra Željko Klarić, koji bi u našem ljudskom planu, a nadamo se i u Božjoj promisli, trebao biti zaređen za đakona iduće godine.

u izlogu

SAMOSTANSKI KAPITUL

**Zajedničarsko razabiranje
Preispitivanje života
Bratsko ispravljanje**

Ova se knjižica pokazuje kao odlično pomagalo kod boljega postavljanja i življenja samostanskih kapitula. Pomaže shvatiti nadasve kakav bi trebao biti pravi samostanski kapitul, otkrivajući njegove korijene u izvornome franjevaštvu, a njegovu narav u našem zakonodavstvu. U tom smislu, dakle, donosi »ljudske i duhovne pretpostavke« za uspjeh kapitula; potom, opisuje njegovu strukturu-vrstu te predstavlja različite oblike kapitula: kapitul izrade godišnjega plana, kapitul konačne provjere, duhovni kapitul, kapitul »komunikacije (prenošenja) života«. Navodi, naposljetku, i ono na što *trebaju svratiti pozornost* kako sudionici kapitula, tako i poglavar, odnosno osoba koja ga animira.

Rim, 13. lipnja 2009., na blagdan svetoga Antuna

fra Marco Tasca, generalni ministar

RED MALE BRAĆE KONVENTUALACA

SAMOSTANSKI KAPITUL

ZAJEDNIČARSKO RAZABIRANJE
PREISPITIVANJE ŽIVOTA
BRATSKO ISPRAVLJANJE

POEZIJA KOJA SE NE PJEVA

Fra Stanko Duje Mijić

Zbirka pjesama koje naš subrat fra Stanko »posvećuje vama – što sakatite sebe – da bi druge putovima vodili – što se odričete 'slobode' – da bi druge oslobađali – što trpite oskudice – da bi drugi obilovali – što za druge srce izdirete – da i oni imaju život.« I poručuje: »Sačuvajte srce u slobodi – da bi svima bili sve – služeći bratu čovjeku – da bi iz dana u dan – ostvarili sve potpunije – svoj svećenički identitet.« Pjesme su nastajale dok je autor bio mladi klerik bogoslov ranih šezdesetih godina onog stoljeća. Podijeljene su u tri skupine: Dani – Sutoni – Jutra. Ima ih četrdesetak. Zbirku je objavio »Veritas«, ima 104 stranice, a stoji 35 kuna.

KATOLIČKI KALENDAR

**Hrvatska provincija sv. Jeronima
franjevaca konventualaca**

Dvanaestolisni kalendar velikog formata. Svaki mjesec kao ilustraciju donosi jedan od naših samostana ili koju našu crkvu, prema monografiji »Veličina malenih«. Kalendar dobivaju na dar sva braća, a samostani i više primjeraka, da ih daruju prijateljima i dobrotvorima.

VEĆ SE BLIŽI VRIJEME BLAGO

Novo svitanje

Poznate adventske pjesme u novome ruhu sastava naše župe sv. Antuna Padovanskoga u Zagrebu. Narudžbe u »Veritasu«, cijena 75 kuna.

naši bolesnici

BOLESNA BRAĆA

FRA NIKICA BATISTA, nakon što je u pulskoj općoj bolnici odležao desetak dana na zaraznom odjelu, otpušten je 11. listopada kući. Ustanovljena mu je upala pluća, pa kada mu je bolničko osoblje uspjelo normalizirati stanje, fra Nikica se vratio u samostan.

FRA MARKO VRDOLJAK je 19. listopada primljen u osječku bolnicu gdje je ubrzo podvrgnut kirurškom zahvatu na venama. Ubrzo je otpušten kući, s preporukom da se dobro čuva, ne zamara i drži liječnikovih preporuka.

FRA MIJO JOZANOVIĆ od 22. do 26. studenoga proveo je skoro tjedan dana kemoterapije na zagrebačkom Institutu za tumor i slične bolesti.

FRA IVO PLANINIĆ je od 10. do 30. studenoga ove godine u Varaždinskim toplicama proveo tri tjedna na liječenju artritisa.

FRA NIKOLA ROŠČIĆ je od 9. do 17. prosinca boravio u zagrebačkoj Kliničkoj bolnici »Dubrava« radi kirurškog zahvata na nozi (arterije) i postoperativnog oporavka.

V
MINORUM
X

GLASILO ODGOJNIH USTANOVA
PROVINCIJE SV. JERONIMA
FRANJEVACA KONVENTUALACA:
SJEMENIŠTA, POSTULATURE,
NOVICIJATA I KLERIKATA.

BROJ 4 • GODINA IV
PROSINAC 2010.
ISSN: 1847-0904

SADRŽAJ

fra Josip Blažević: *Novi početak*
 fra Filip Pušić: *Sanjao sam*
 fra Nikola Degač: *Sveti Nikola Tavilić*
 fra Josip Petonjić: *Zagovornik studenata*
 fra Filip Pušić: *"Nema više: Ja bih ovo, ja bih ono..."*
 fra Stjepan Brčina: *Stanje Misija danas*
 fra Zlatko Vlahek: *Osmijeh Zambije*
 fra Zlatko Vlahek: *Metamorfoza fratra*
 fra Vladimir Vidović: *Na kraju ostaje tajna*
 fra Josip Ivanović: *"To je ono što želim"*
 Ivan Lotar: *Od mehatroničara do franjevca konventualca*
 Ivan Lotar: *Prima volta in Italia*
 Dado Felbar: *Duhovni poziv*
 fra Milan Gelo: *Franjin gubavac*
 fra Vladimir Vidović: *Semper minor*
 fra Željko Klarić: *Blaga uspomena na velikoga svećenika*
 fra Marko Jurić: *"Imajte hrabrosti oprostiti"*
 fra Stjepan Brčina: *Pasji jezik*
 fra Marko Jurić: *Iz kronike naših odgojnih ustanova za 2010. g.*
 fra Nikola Degač: *Novi radnici u njezi Gospodnjoj*
 Silvijo Topolovec: *"Mama i tata, hvala vam..."*
 Luka Jurić: *Bože hvala ti što si me stvorio tako čudesno*
 Jurica Jureta: *Dar života*
 Petar Krašek: *'Oću bit' župnik!*

TRAJNA FORMACIJA U REDU: IZAZOVI

Uvod

Ovaj se dokument bavi izazovima koji proizlaze iz »status quo-a« trajne formacije (TF), u nastojanju – koliko je to već moguće – utvrđivanja stvarnosti formacije u njezinim različitim kulturnim, društvenim i teritorijalnim odrednicama prisutnima u našem Redu. Tekst koji slijedi nema namjeru biti znanstveni rad, niti predviđa uvijek ponuditi točne odgovore na probleme što ih susrećemo na tome području; cilj mu je, naime, ponuditi mogućnost započinjanja zajedničkoga promišljanja, kao i zajedničkoga iznalaženja konkretnih – a samim time i korisnih – rješenja na brojne postojeće potrebe.

DEFINICIJA TRAJNE FORMACIJE

Prije upuštanja u razmatranje, potrebno je utvrditi značenje pojedinih pojmova koji su temeljni za ispravno shvaćanje teme kojom ćemo se baviti, a to su: **formacija** i **karizma**.

Jedna od brojnih mogućih definicija formacije, koja nedvojbeno nastoji biti sintetičnom, ali je istovremeno i iscrpna te u tom smislu značajna, jest ona što je običava ponavljati naš generalni ministar kada govori o formaciji kao suobličenju s Kristom. Uostalom, to je glavno učenje koje nam dolazi iz iskustva našega oca svetoga Franje, koji je – više životom, negoli samo riječima – bio istinska slika Krista, do te mjere te su ga nazivali *alter Christus*. I naučiteljstvo Crkve, kao i dokumenti Reda, upućuju na ovu dimenziju, smatrajući je bitnom na putu posvećenoga života¹. Jasno je, stoga,

¹ Prvotni cilj, kao i glavna te konačna svrha formacije, cilj je posvećenoga života općenito, a to je suobličenje Kristu... (usp. KONGREGACIJA ZA INSTITUTE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA, *La Vita Religiosa nell'insegnamento della Chiesa. I suoi elementi essenziali negli Istituti dediti alle opere di apostolato*, Vatikan 1983., nn. 45-46; IVAN PAVAO II, *Homilija*, Madrid 16. lipnja 1993.; IVAN PAVAO II, *Esortazione Apostolica Post-Sinodale »Vita Consecrata«* (VC), Vatikan, 1996., n. 65; KONGREGACIJA ZA

kako je formacija životni postupak – te, kao takva: dinamična, postupna, trajna – predstavlja način postizanja življenja i iskazivanja onog »prianjanja uz Krista i suobličavanja njemu što odlikuju čitav život²«, dok se iskazuje kroz suobličavanje Kristu uz pomoć milosti, nastojeći oko njegova nasljedovanja.

U tom je smislu razumljivo kako formacija predstavlja stalan put, koji traje koliko i sam čovjekov život: nitko, dakle, nikada ne može reći kako se u potpunosti suobličio Kristu. Stoga dodavanje pridjeva »trajna« imenici »formacija« (*unaprijed. TF*) može samo istaknuti narav formacijskoga postupka, ne otkrivajući pritom ništa bitno, budući da služi jedino kako bi se razlikovala od one »početne« (*unaprijed. PF*).

Ako želimo ovu definiciju ograničiti isključivo na okruženje našega Reda, mogli bismo ustvrditi kako navedeno »suobličavanje« posjeduje svoj predviđeni put koji je čvrsto utvrđen našim Pravilom i našim Konstitucijama. U tom smislu trajna formacija ne može biti svedena na duhovno, ili pak intelektualno »ažuriranje«, kao što se niti ne iscrpljuje u kratkome razdoblju nekoga godišnjeg tečaja, seminara, ili pak duhovnih vježbi; ona, naprotiv, podrazumijeva sve postupke, nastojanja i vidove koji tvore život franjevca konventualca, a koji, u biti, imaju samo jedan cilj: suobličiti se što je više moguće Kristu, kojega smo pozvani nasljedovati.

Kako ne bismo govorili odveć uopćeno te na taj način riskirali osiromašiti identitet franjevca konventualca, važno je da se to nasljedovanje vrši unutar karizme sv. Franje: riječ je, stoga, o stvara-

INSTITUTE POSVEĆENOG ŽIVOTA I DRUŽBE APOSTOLSKOG ŽIVOTA, *Ripartire da Cristo: un rinnovato impegno della Vita Consacrata nel Terzo millennio*, Vatikan 2002., n. 18; RED FRANJEVACA KONVENTUALACA, *Il Discepolato francescano*, Rim, 2001., n. 101; itd.).

² VC 16b.

nju, u čitavome našem Redu, *pozitivnoga stava vezanoga uz potrebu trajnoga rasta u formaciji, odnosno – u suobličavanju (»kon-formaciji«) Kristu.*

PITANJA O FRANJEVAČKOJ KARIZMI

Neophodno je, na ovome mjestu, zaustaviti se na našem karizmatiskom identitetu franjevača konventualaca. Povremeno se pojavljuje uvjerenje kako je nepotrebno raspravljati o našoj karizmi; kako je to »gubljenje vremena«; no, je li baš tako? Kako se shvaća pojam »karizme« među braćom, unutar različitih kulturnih stvarnosti Reda? I, na koji se način takvo shvaćanje konkretno očituje u našem svakodnevlju?

Može se dogoditi te se, u sagledavanju naše karizme, odveć zaustavljamo na vanjskim vidovima – koji, dakako, nisu radi toga ništa manje važni – kao što su misionarsko djelovanje, način življenja te različita sredstva i strukture što tvore načine odražavanja navedenoga stila u bratskome životu. No, je li želja svakodnevnog otkrivanja (odnosno, susretanja), upoznavanja i nasljedovanja utjelovljenog Isusa zaista u temelju karizme svakog franjevača, onako kao što je to bio slučaj kod Franje i njegovih prvih učenika? Je li traženje Isusa, želja upoznati ga te – radi toga – napustiti sve i slijediti ga, uistinu jedan od glavnih pokretača koji se nalazi u temelju našega franjevačkoga života? Jesu li traženje Isusa i njegovo nasljedovanje i dalje jedan od temeljnih razloga koji pružaju dubok smisao našem življenju, tvoreći ono što se naziva kon-templativnim poimanjem života?

Nadalje, je li ta želja za susretanjem Isusa, kako bi ga se nasljedovalo, ono što se traži u kandidatu za naš način života kao prvi i temeljni znak poziva? Vršiti li se, za vrijeme godina formacije, duboka provjera vjere, kao i temeljnih motiva koji su pojedinoga brata potakli na velikodušno prihvaćanje našega oblika življenja?

Naposljetku, jesmo li odgovarajuće pripravljeni podupirati put vjere u Krista Isusa, kako u početnoj, tako i u trajnoj formaciji? Jesmo li uistinu svjesni kako put formacije nikada ne završava? Koja to sredstva možemo izdvojiti? Koliki prostor jednako u početnoj, kao i u trajnoj formaciji, ostavljamo naviještanju Isusa i dijeljenju iskustava »nasljedovanja« s drugima? Jesmo li kadri »pretočiti svoje iskustvo vjere u riječi«?

Poznato je kako, nerijetko, na početku poziva obiluju drugotni motivi; dakle – ne oni temeljni, putem kojih Gospodin nekog poziva: jedna bi od zadaća početne formacije u tom smislu trebalo biti pročišćenje navedenih motiva, što ih možemo nazvati privremenima. No međutim, u brojnim slučajevima to izostaje te, kada redovnici izgube zanimanje za prvotne i temeljne motive – iz jednostavna razloga što ih nikada nisu utvrdili – zamjenjuju ih drugim površnim motivima, lišavajući tako svoj poziv bitnih motiva, što ga uvelike oslabljuje. To su oni za koje sveti Bernard kaže kako »pronašavši besjedu Evanđelja odveć tvrdom, drugdje traže bijedne utjehe«³. U tom bi smislu jedna od važnih zadaća trajne formacije trebalo biti nastojanje pomoći takvoj braći iznova – ili možda čak i prvi put pronaći, ako to nisu učinili prije – istinski razlog svojega posvećenja te razjasniti značenje pojma »karizma«.

FORMACIJA KOJA NIKAD NE PRESTAJE

Životna rutina ponekad može učiniti te se iz vida izgubi istinsko značenje: pitamo se, stoga, kako je moguće uvjeriti braću kako trebaju postati svjesna važnosti trajna produbljivanja naše karizme, putem trajne formacije. Štoviše, stječe se dojam kako neka braća smatraju da nije toliko nužno posvećivati se TF, uvjereni kako – jednom kada završi PF – nije potrebno više niti govoriti o formaciji, budući da je počevši od toga trenutka svatko posve kadar pobrinuti se sam za sebe.

Pred konkretnom mogućnošću jednoga takvog stava, uputno je postaviti si stanovita pitanja, koja predstavljaju izazov za naš život: zbog čega neka braća reagiraju na taj način te očituju stanovito protivljenje prema temi »trajne formacije«? Jedan od mogućih odgovora na to pitanje možemo pronaći u strahu od krize: »Radije se neću prepuštati ozbiljnu razmatranju svojega načina življenja, svojega pridržavanja (ili možda nepridržavanja) vriednosti posvećenoga života, jer se bojim kako bih mogao zapasti u krizu«, kao da – više činjenicama negoli riječima – govore neka subraća. No, upravo zahvaljujući stanovitim krizama što bismo ih mogli smatrati neizbježnima, moguć je rast na vlastitu putu vjere, a onda i u samome pozivu: primjer našega utemeljitelja, kao i brojnih protagonista po-

³ SVETI BERNARD, *Disc. 5,1-4* su arg. vari

vijesti spasenja, trebao bi biti dovoljan za potvrdu ove netom iznesene činjenice.

FORMACIJA U SVAKODNEVLJU

U pojedinim se dijelovima Reda vrše napori u pravcu uviđanja činjenice kako svakodnevni život, sa svojom različitom dinamikom, može postati dragocjena prigoda za rast i sazrijevanje u vlastitome odabiru zvanja. No, u nekim je područjima sudjelovanje u tečajevima TF, opet, vrlo slabo: istina jest kako na tome području postoje različite poteškoće i prepreke, kao što stoji i da je teško pronaći temu koja bi bila prilagođena različitim trenutcima života braće što pripadaju pojedinim jurisdikcijama, ili pak konferencijama. No ipak, to ne može biti dostatan razlog da bi se izostajalo sa sastanaka posvećenih TF: naprotiv, bilo bi potrebno više se posvetiti utvrđivanju programâ iste (TF), kako bi svi u njoj mogli plodonosno sudjelovati.

U tom se smislu uputno upitati koji su to stavovi što ih valja zauzeti u svakodnevlju, kako bi se umnožile prigode za TF; koje je teme potrebno obrađivati i koje načine usvojiti u inicijativama vezanima uz TF (uzimajući u obzir različitu dob); koje bi to inicijative vezane uz TF valjalo usvojiti, kako bi braća u njima prepoznala prigodu za rast u suobličavanju s Kristom. Potrebno je, među ostalim, upitati se kakva vrsta odnosa postoji između pastora i TF za braću našega Reda: neki, štoviše, svoj izostanak sa sastanaka posvećenih TF opravdavaju vršenjem pastoralnih dužnosti.

Ako želimo biti poštteni i zreli ljudi, potrebni su razlikovanje, preispitivanje i praćenje: na koji je način moguće poticati takvu iskrenost i zrelost unutar naših struktura? Kojim se sredstvima u tom smislu možemo poslužiti?

Ovo su samo neka od pitanja što odražavaju našu stvarnost: namjera nam je, naime, ukazati na *status quo* TF u Redu te istaći uz to vezane najizrazitije i najaktualnije izazove.

PRIKAZ (DIJAGNOZA STANJA I UZ TO VEZANIH IZAZOVA)

Prije no što počnemo govoriti o naročitim izazovima za naš Red, prikladno je istaknuti kako se oni najaktualniji okupljaju oko sljedeća tri opća kriterija:

- a) želja za vjerodostojnim življenjem karizme franjevac konventualaca;
- b) želja za reagiranjem na znakove vremena;
- c) postojeće prilike: želja za rješavanjem poteškoća prisutnih u našim zajednicama, a s kojima se svakodnevno susrećemo i sukobljavamo.

PRIKAZ RAZLIČITIH STVARNOSTI I UZ NJIH VEZANIH IZAZOVA

Iz metodoloških smo razloga u prikazu postojećih prilika stvarnost našega Reda podijelili s obzirom na prisutnost naše braće u svijetu nekad i sad: prikupljajući potrebne podatke, uvidjeli smo, međutim, kako su izazovi u našem globaliziranome svijetu poprilično slični na svim zemljopisnim područjima. Zbog toga smo izazove podijelili u odnosu na sljedeća dva kriterija: one **zajedničke** čitavome Redu, kao i one **mjesne** naravi, vezane uz našu prisutnost u različitim dijelovima svijeta.

1. Zajednički izazovi u našem Redu

a) Izazovi koji se odnose na utvrđivanje PF

Općenito bismo mogli ustvrditi kako PF u našem Redu, s obzirom na način na koji je strukturirana, ima sljedeći glavni cilj: formirati u smislu »kako biti redovnik«, odnosno, »što, kao redovnik, činiti«. Posrijedi je model formacije sa svjesnim naglaskom na »činiti« (pripravljati se na djelovanje kao brat, ili pak kao svećenik). No međutim, cilj se ne bi smio toliko usmjeravati na »činiti«, koliko na »biti«, kako bismo otkrili vlastito otajstvo u svjetlu otajstva Božjega, sa subraćom, u svijetu te – istovremeno – uspostavili povezanost s duhom stvaralaštva, koja će nam pomoći živjeti kao učenici »u skladu s Evanđeljem« (*pohađali smo školu Krista, siromašna i ponizna...*), u slušanju Riječi. Samo ćemo pod navedenim uvjetima otkriti putove Božje i njegove planove za naš život. Potrebno nam je steći kontemplativno gledište, koje nam omogućuje uvidjeti Božju prisutnost i djelovanje u povijesti, počam od one osobne. Potrebno je da u PF primatelji formacije steknu onu bliskost s Riječju koja će im – kao što je to bio slučaj kod Samuela – omogućiti prepoznavanje Božjega glasa te održavanje s njime osobnoga i živoga odnosa (usp. 1Sam 3,2-10).

Za vrijeme PF potrebno je otkriti važnost potrebe za duhovnim vodstvom, koje podsjeća na

duhovni dar, jednako kao i za zauzimanjem čvrstoga stava te razabiranjem. To je usvojena činjenica, kao što, uostalom, naznačuje *Discepolato Francescano*, riječima kako svaka osoba koja prolazi početnu formaciju treba imati svog duhovnika⁴. No, u stvarnosti si postavljamo sljedeće pitanje: »Je li u našim kućama formacije uistinu tako?« Nada sve – nastavljaju li braća primati duhovno vodstvo i nakon polaganja svećanih zavjeta?

U osmišljavanju PF potrebno je zajamčiti njezinu cjelovitost, u smislu obuhvaćanja različitih dimenzija života: ljudske, duhovne, praktične, stručne (profesionalne), itd. Za vrijeme PF bi, među ostalim, valjalo posvetiti puno pozornosti provjeri »poučljivosti«, kao i »stvaralaštvu« primatelja formacije, u stjecanju učeničkoga stava.

PF treba pripremiti za TF (*umijeće rasta*). Stoga je neophodno dobro utvrditi postupak PF na takav način te braća i nakon nje zadrže potrebu za samopreispitivanjem i suočavanjem s osnovnim životnim pitanjima; posrijedi su, dakle, usavršavanje i rast – drugim riječima – »obraćenje«.

b) Pitanje smanjenja broja zvanja

Činjenica jest kako je gotovo u čitavoj Europi i Sjevernoj Americi na djelu zamjetan pad broja zvanja: ondje gdje se ovaj problem još nije tako izrazito pojavio, bilo bi uputno spriječiti ga. Istina, znamo kako poziv dolazi od Boga, no svejedno se valja upitati: »Što to mi činimo kako bismo podrprli poziv koji dolazi od Gospodina?« Stvaramo li prikladna okruženja, u kojima zvanje može rasti?

Valja se, među ostalim, zapitati postoji li veza između toga opadanja broja zvanja, i kakvoće našega življenja u jedinstvu s Bogom, kao i našega svjedočanstva bratskoga života: danas je, više no ikad, svakome od nas upućen žuran poziv provjeriti kakvo je to svjedočanstvo što ga pružamo svijetu. Stoga je neophodno postaviti si stanovita pitanja: je li naš način življenja istinski privlačan? Možemo li ustvrditi kako smo radosni navjestitelji Evanđelja? Što nudimo kao »evanđeosku« alternativu mladima što kucaju na vrata naših samostana, a što bi pobudilo njihovo potpuno prihvaćanje? Pronalaze li među nama nešto istinski »novo«, ili se događa te nastavljaju živjeti istim životom kakvim su živjeli i prije no što su ušli u naše samo-

stane? Pogibao je ozbiljna, jer postoji rizik nepružanja alternativa koje bi bile evanđeoske, a samim time i privlačne.

Što konkretno učiniti kako bi neka braća ozbiljno razmislila, i preispitala manjak prihvaćanja, gostoljubivosti, otvorenosti, što ga očituju?

Mali broj zvanja, kao i ostale poteškoće na tom polju, trebali bi nas većma potaknuti prema pastoralu na području zvanjâ. Radi toga se pitamo: »Koliko smo uključeni u pastoral zvanjâ? Što konkretno činimo? Brinemo li se, i na koji način, da bude braće koja će biti u potpunosti radosno posvećena promicanju usmjerenu mladima i zvanju? Kako zajamčiti da ta braća raspoložu potrebnim vremenom, prostorom, kao i potporom te suradnjom ostale braće zajednice, kako bi se posvetili susretima i apostolatu posvećenima mladima?

Na nekim je područjima bilo dobrih rezultata vezanih uz usklađivanje teorije i prakse franjevačkoga života, već počevši od PF. U tom se smislu pitamo: kako je prihvaćena zamisao – koja se u nekim dijelovima već provodi – o stanci nakon nekoliko godina intenzivnoga rada; o odmoru od učenja, ili pak pastoralu, kako bi se osoba posvetila životu molitve, odnosno, apostolatu služenja posljednjima, ili opet snažnome iskustvu bratskoga života, u vidu duhovna oporavka?

c) Pitanje višekulturalnosti i jezika

Pojava globalizacije i međukulturalnosti podrazumijeva probleme i posljedice i po naš život. U bliskoj je prošlosti naš Red već učinio pozitivan korak u pravcu suočavanja s navedenim problemima, organizirajući prvi misionarski kongres u Indiji (2006.). Predviđa se još jedan skup u Keniji (2011). Ako nam se, s jedne strane, čini kako smo bliži braći koja u zemljopisnom smislu žive najdalje od nas, s druge, pak, nailazimo na poteškoće upravo u smislu međusobne suradnje, kao i u međuljudskim odnosima općenito. Zbog toga se pitamo: kako nadići sukobe i napetosti koji se pojavljuju među skupinama iz različitih kultura? Ako pogledamo naše cirkumskripcije, na koji se način razvija međusobna suradnja? Onkraj poticanja odredbi kojima se regulira razmjena osoba i sredstava, na koji način možemo zajedno rasti u duhu solidarnosti i suradnje te na taj način prijeći iz višekulturalne stvarnosti k istinskome iskustvu me-

⁴ DF 38-39.

dukulturalnosti? Konkretno bi primjer za to mogla biti uspostava kuća za programe formacije koje će biti zajedničke različitim kulturalnim područjima.

d) Pogled na posvjetovnjačenje Crkve i društva

Temeljni je odabir redovništva tražiti Boga; očitovati i svjedočiti njegovu prisutnost u svijetu obilježenu svjetovnjaštvom, materijalizmom i potrošaštvom. Kako potaći ovu potragu u sklopu našega franjevačkoga života?

Danas se sve više osjeća potreba obnove i snaženja kontemplativne dimenzije našega života: kako ohrabriti na kontemplativna iskustva kao što su samotnjaštvo, klanjanje, razmatranje i promišljanje – kako na osobnoj, tako i na zajedničkoj razini?

Biti ljudi vjere i duhovnosti znači poznavati i ljubiti Sveto pismo: kako možemo zajedno rasti oko Riječi koja se živi, dijeli i svjedoči? Što učiniti kako bi naše zajednice postale istinska mjesta svetosti i evanđeoskoga svjedočenja? Kako potaknuti na trajno obraćenje braće te njihovu zdravu radikalnost? Kako samostanske kapitule učiniti privlačnima, utvrditi zajedničku molitvu te animirati trenutke rekreacije?

Već se neko vrijeme govori kako je sada Europa »misijska zemlja«, u smislu da joj je potrebna nova evangelizacija: kako odgovoriti na tu potrebu Crkve? Je li moguće, zajedno s generalnim tajništvima Reda, ostvariti bliskiju suradnju, kako bi se iznašlo odgovore koji će biti prilagođeni značkovima vremena, kao i različitim svjetskim prilikama?

Prema nekim istraživanjima, na temelju našega postojećega apostolata dolazimo u doticaj sa svega 10% žitelja naših župa: je li moguće iznaći nove pastoralne pristupe na poseban način usmjerene k onima koji ne dolaze redovno u crkvu, već su, kako se to običava reći, od nje »udaljeni«? Kako se pobrinuti za useljenike? Je li moguće ponovno pomaknuti pokretnu misiju?

Jesmo li – s obzirom na FSR, FRAMU, i M.I. – spremni na nov stil i nov pristup postojećim stvarnostima? Kako povećati te učiniti djelotvornijim korištenje masovnih medija u novoj evangelizaciji?

Uz prijedloge obnovljene evangelizacije, potrebno je u cirkumskripcijama u kojima postoji opadanje broja prisutnih omogućiti izbor: ukoliko se odaberu novi načini naviještanja Krista svijetu, potrebna je hrabrost napuštanja onih stvarnosti koje se danas čine nadiđenima, ili pak slabo učinkovitima.

e) Pitanje napuštanja Reda i prijelazaka u biskupijsko svećenstvo

Bratstvo i malenost dva su stupa na kojima je izgrađena franjevačka duhovnost. No, ipak se nerijetko događa te braća gube identitet svoje karizme, radi čega se u svome načinu življenja nimalo ne razlikuju od biskupijskog svećenstva.

Pomno istraživanje provedeno na temu napuštanja Reda i prelaženja u biskupijsko svećenstvo⁵ otkriva statistiku koja bilježi stalan rast prijelazaka naše braće u biskupijsko svećenstvo: samo iz brojki za razdoblje između 1960. i 2000. vidi se kako za svako desetljeće napuštanja Reda/prijelasci premašuju 25%, što znači kako otprilike 60-oro braće u jednome desetljeću prelazi u biskupijsko svećenstvo, što nadalje znači da su u posljednja četiri desetljeća 244 brata prešla u biskupijsko svećenstvo. Prosječna je dob braće koja vrše prijelazak 45 godina: oko 17 godina nakon zaređenja. Opći arhiv i Opće tajništvo bilježe kako je navedena pojava u trajnome rastu: samo između 2000. i 2007. (dakle – u razdoblju kraćem od desetljeća), definitivno je u biskupijsko svećenstvo prešlo 79-oro braće, dok ih je 24-oro to učinilo *ad experimentum*...

Uistinu je potrebno upitati se kakva bi to TF danas mogla pomoći u srcima braće utvrditi ljudske vrijednosti (ljudska psihološka i afektivna zrelost), kao i one kršćanske i franjevačke (osjećaj pripadnosti), neophodne kako bi se vodio radostan i dinamičan život u bratstvu. Na koji način TF može u našem Redu pomoći pri snaženju vrijednosti, uloge i poslanja franjevačkoga redovnika i svećenika? Odnosno, bolje rečeno: kako osigurati formaciju, solidan i miran razvoj k pozivu redovnika, koji je pozvan na život svećenika i franjevačkonventualca?

⁵ LINDOR ALCIDES TOFFUL, *De la crisis a la decisión de ser dispensados de las obligaciones del celibato sacerdotal*, str. 90-93.

2. Mjesni izazovi u našem Redu

a) Izazovi vezani uz vrstu iskustva

U nekim dijelovima našega Reda – osobito kod novopridošle braće – zapažamo svježinu i zanos življenja franjevačke karizme: na takvim se mjestima, međutim, prvi izazov nerijetko sastoji u načinu rješavanja poteškoća što otežavaju postupak TF, uslijed čimbenika kao što su rana dob, nedostatak iskustva, nedostatak braće, slaba pripravljenost i financijske poteškoće.

Raduje nas činjenica kako postoje i pozitivne naznake, poput – primjerice – činjenice kako se posljednjih godina nastoje neke stvari ostvariti zajedno: tečaj u Rivortortu, priprava za vječne zavjete, neki tečajevi za one koji su zaduženi za formaciju. U Africi i Latinskoj Americi razmišljaju o proširenju suradnje i zajedničkoj organizaciji tečajeva za braću kroz prvih 5 godina nakon početne formacije, kao i onih za ekonomie. Pojedina se braća potiču uzeti slobodnu godinu nakon 10 godina služenja. Ovakve inicijative uglavnom nailaze na dobar prijam kod većine braće, iako se ponegdje zna dogoditi te starija braća ne osjećaju potrebu za time, smatrajući se kako su već izašla iz postupka formacije. Valja promisliti kako bolje planirati slobodne godine, kako bi se pokazale uistinu plodnima – kako za braću, tako i za njihove zajednice.

Poradi mlade dobi – a time onda neizbježno – i razine iskustva braće u Africi, potrebno je promicati prvenstveno poznavanje strukture i pravne organizacije Reda: pozitivan nam primjer u tom smislu svakako dolazi od sadašnjega generalnog ministra, koji želi posjetiti svaku cirkumskripciju, kako bi bio blizak svoj braći.

b) S obzirom na inkulturaciju franjevačke karizme

Svjesni smo kako se naš Red posljednjih godina proširio gotovo na sve kontinente svijeta: imamo jako lijepe primjere inkulturacije misionara, iako – s druge strane – moramo priznati kako neki imaju poteškoća s inkulturacijom. Postavljamo si pitanje: kako im pomoći, i kako unaprijediti inkulturaciju franjevačke karizme u novopridošle braće? Događa se te europski misionari u misijske zemlje donose vlastite predaje i pobožnosti: to je jedan od razloga poradi kojih je uistinu važno promisliti na

koji način uključiti franjevačku karizmu i poznavanje Franjevačkih izvora u formaciju te naše novopridošle braće. Postavljamo si pitanje: postoje li, u tom smislu, naročiti akademski tečajevi? Kako – primjerice – uključiti teme pravde, mira i očuvanja stvorenog u programe formacije?

Nadalje, imajući u vidu naročitosti različitih zemalja, potrebno je upitati se: kakvo nam ponovno iščitavanje franjevaštva mogu ponuditi Latinška Amerika, Azija i Afrika? Kakvo ponovno iščitavanje s obzirom na karizmu, duhovnost, bratstvo i institucionalnost?

Kako pobuditi pozornost, kako misionara, tako i novopridošle autohtone braće, da bi se osjetili odgovornima ne samo za razvoj svoje cirkumskripcije, već i čitavoga Reda? Potrebno je biti spreman na razmjenu osoba zaduženih za formaciju, kako bi svaka kuća formacije posjedovala međukulturalni tim.

U nekim se cirkumskripcijama zamjećuje potreba za rastom misionarskoga duha u služenju mjesnoj Crkvi: to se treba iskazivati u pravednoj raspodjeli odgovornosti braće koja su došla izvana i one mjesne. U tom se smislu glavni izazov sastoji u iznalaženju načina ponude mladoj braći prilike za pripremu na službe koje postoje unutar određene cirkumskripcije, izbjegavajući pritom svaku naznaku diobe. Ovome pridodajemo još jedno pitanje: kako razvijati osjećaj pripadnosti sve braće Redu? Drugim riječima: kako učiniti te poraste obiteljski duh na razini duhovnosti, bratstva i raspodjele materijalnih dobara?

c) S obzirom na formaciju onih koji su i sami zaduženi za provođenje formacije

U takozvanim »mladim« cirkumskripcijama, posred rasprava, nerijetko se pokazuje važnim odabrati i pripremiti osobe zadužene za formaciju, ne samo u mjesnim kućama formacije, već i u onim zajedničkim. Uvijek su, u tom smislu, aktualna sljedeća pitanja: kako pomoći mladima koji žele ući u naš Red u izvršavanju istinskoga razabiranja svoga zvanja? Kako im osigurati pratnju za vrijeme čitava postupka formacije?

Iskustvo Reda pokazuje kako obično svatko tko je pozvan baviti se formacijom treba provesti odgovarajuće vrijeme iskustva u pastoralu izvan for-

macijske kuće, prije no što započne svoju službu. To svakako zahtijeva žrtvu od strane kako same cirkumskripcije, tako i pojedinoga brata odabrana za vršenje te službe. Kako postići da to postane praksa, budući da je Red, na svojim zadnjim generalnim kapitulima, odredio formaciju kao prioritet?

Ostaje, dakle, otvoren glavni izazov za svaku cirkumskripciju u neposrednoj budućnosti: kako pripremiti osobe zadužene za formaciju, i tako zajamčiti ispravan rast reda u mladim cirkumskripcijama?

d) S obzirom na starenje braće

Želimo – kada je posrijedi starenje braće – poći od sljedeće pozitivne tvrdnje: na tome području već neko vrijeme postoje različita pozitivna iskustva TF; pritom mislim napose na pojedine konferencije koje su započele te vrše ozbiljan rad na TF (CIMP, CEO, te, u najnovije vrijeme, CAA). Postoje takozvani *tečajevi* »Rivotorto«, »Sacro Convento«, itd...

Postoji, međutim – osobito u zapadnome svijetu – velik problem uzrokovan starenjem braće, što izaziva brojne poteškoće. U mnogim je cirkumskripcijama starenje braće toliko te se nameće neizbježno pitanje koje traži odgovarajuće odgovore: kako je moguće živjeti franjevački život u tim uvjetima?

Naprotiv, mi si sada postavljamo sljedeće pitanje: kako tu braću animirati da se ne bi prepustila rezignaciji, potištenosti (onome što bismo mogli nazvati »duhovnom eutanazijom«), prepuštajući se isključivo pesimističnome izgledu zatvaranja prvo samostana, a potom i cirkumskripcija? Kako potaknuti promjenu aktivnosti, utvrđujući pritom prioritete koji su najbližiji našem identitetu, a napuštajući ostale? Kako pomoći braći osjećati se korisnima i u poodmakloj dobi?

U jurisdikcijama, međutim, gdje još uvijek ima i mladih, bi li možda bilo prikladno više pozornosti posvetiti napetostima što postoje između mladih i starih: što poduzeti u svezi s tim pitanjem? Kako djelovati? Pitamo se ujedno i ovo: jesmo li svjesni mogućnosti, koja postoji u nekim slučajevima, koncentrirati snage (odnosno, braću koja se odlikuju vjerodostojnim duhom i načinom življenja) u najvažnija središta pojedine konferencije?

Sve ovo nije moguće bez velikih napora, koji idu u smjeru veće suradnje između cirkumskripcija i konferencija na polju TF, osobito ondje gdje ona još uvijek ne postoji, kako bi se u budućnost moglo gledati s više nade.

e) S obzirom na lik redovničkoga brata

Bratstvo i malenost ubrajaju se među glavne potpornje naše karizme: pa ipak, u brojnim se dijelovima Reda na svećeništvo gleda kao na nadmoćan te poželjniji status. Kako, dakle, vjerodostojno promicati našu karizmu? Kako njegovati zvanja redovničke braće?

U ovome se trenutku među onima koji žele ući u Red smatra kako su uglavnom malobrojni oni koji žele ostvariti poziv redovničke braće: potrebno je upitati se zbog čega ministri, kao i braća općenito, osjećaju potrebu promicati tu vrstu zvanja. Što, u tom smislu, poduzimaju animatori zvanjâ? Koliko je redovničke braće što ih imamo u mladim jurisdikcijama spremno postati promotorima zvanjâ, odnosno, baviti se formacijom? Koju smo im ulogu sačuvali u našim zajednicama i u pastoralu? Koji naročiti programi postoje u cirkumskripcijama, kako bi se promicala trajna formacija braće nakon novicijata? Jesmo li spremni braći pružiti priliku za formacijom, uključujući i onu akademsku u našim kolegijima, kako bi se mogli pripremiti također i u ljudskome te teološkome smislu, a ne samo onom tehničkom i praktičnom⁶?

f) S obzirom na prijelaz s PF na TF

Crkva i Red sve su više svjesni osjetljivosti i kritičnosti trenutka prijelaska mlade braće iz kuća početne formacije u konkretan život po samostanima⁷: kako popratiti ovu fazu prijelaza kod braće čitavoga Reda, u skladu s Franjevačkim učenjstvom? Prije svega, potrebno je zajamčiti cjelovitost i trajnost formacije za čitav život. U tom smislu možemo iznijeti sljedeće postavke:

- Moglo bi se pokazati korisnim provjeriti pretpostavku prema kojoj bi braća u početnoj formaciji prekinula studij te imala priliku steći iskustvo u zajednicama svoje cirkumskripcije.

⁶ Usp. JOHN-JOSEPH DOLAN: *Relazione in Capitolo fraterno in Polonia*, str. 267-284.

⁷ Usp. IZVANREDNI KAPITUL 1998.: *La Formazione nell'Ordine*, str. 97-99.

Potrebno je, među ostalim, pojačati pozornost kada su posrijedi braća za vrijeme prvih 5 godina nakon završetka početne formacije;

- Potrebno se upitati jesu li mlada braća koja su završila put PF, a napose studenti, pripravi za pastoralnu službu, u smislu da su kadri surađivati s drugom braćom i drugim pastoralnim djelatnicima. Bi li, možda, bilo potrebno razmotriti mogućnost slanja braće na stjecanje iskustava u ostalim jurisdikcijama konferencije ili Reda tijekom ljeta, pripremajući za njih dobro utvrđen i dovršen plan, kako bi se na taj način odgovorilo na potrebe konferencija?
- Razmisliti o načinu unaprjeđenja iskustva zvanog »Rivotorto«, kako bi veći broj mlade braće mogao proživjeti iskustvo izvornog franjevaštva. Bi li ga možda bilo potrebno ostvariti unutar vlastitih konferencija, budući da udaljenost i troškovi puta imaju odlučujući utjecaj na brojnost sudjelovanja braće?

NEKA RAZMIŠLJANJA VEZANA UZ ŠESTOGODIŠNJI PLAN

Raščlanjujući postojeće prilike u čitavome Redu, možemo zapaziti kako je, u većini slučajeva, naše poslanje pretežito ministerijalno, a to znači, usmjereno k pastoralnome radu. Ponekad se čini kako postojimo isključivo kako bismo izvršavali službe što ih Crkva zahtijeva od nas: u tom smislu istinski se izazov sastoji u preispitivanju našega poslanja u današnjem svijetu, na način koji će odgovarati i suvremenim zahtjevima, i izvornoj karizmi Reda. Kako možemo nadići puko održavanje crkvenih ustanova (crkava, župa, škola...) i posvetiti se onome naročito u našem pozivu, što se sastoji u življenju i svjedočenju Evanđelja unutar suvremena okruženja? U tom smislu predlažemo promišljanje na sljedeće tri razine: **Reda, mjesne zajednice, te onoj osobnoj.**

NA RAZINI REDA

Šestogodišnji plan naglašava napore predviđene za sljedeće godine koji su na poseban način usredotočeni oko sljedeća četiri vida: formacija za poslanje, revizija Konstitucija, snaženje identiteta – misionarskoga poslanja Reda te razvijanje osjetljivosti prema činjenici kako tvorimo jednu jedinstvenu obitelj.

Prvo pitanje što si ga možemo postaviti glasi: što je dosad učinjeno te na koji su način braća to prihvatila? Među ostalim, ključno je pitanje na tu temu sljedeće: kakav je to franjevac konventualac što ga naš Red danas želi prikazati svijetu? Kako živjeti zdravu napetost između karizme i vlasti (autoriteta), nadahnuća i institucije, vjernosti i stvaralaštva? Kako možemo promicati rađanje i njegu novih službi koje izražavaju našu karizmu, suočeni sa zahtjevima suvremenoga života (malenost i opredijeljenost za današnje siromahe)?

Bilo bi korisno kada bi naš Teološki fakultet sv. Bonaventure surađivao na TF u smislu razabiranja vjernosti našoj karizmi: Evanđelje i poslanje, pokazujući putove dijaloga s kulturom i čovjekom današnjice. Slažemo li se oko toga? Kakvu smo potporu spremni pružiti za ostvarenje takvoga plana?

RAZINA MJESNE ZAJEDNICE (SAMOSTAN-CIRKUMSKRIPCIIJA)

O obljetnici utemeljenja Reda i franjevačke karizme, TF nam nudi mogućnost preispitivanja osobnog i zajedničkog života u svjetlu Evanđelja i naše karizme: da bi se to moglo ostvariti, uputno je izvršiti pomnu raščlambu unutar naših cirkumskripcija. Je li sudjelovanje braće u duhovnim vježbama, skupovima po zonama te ostalim događajima što ih organizira cirkumskripcija, nešto opcionalno, ili pak postoji svijest kako je posrijedi odgovornost koja se tiče svakoga?

Među ostalim, vršeci reviziju valja pred očima imati stanovite kriterije: koji su to današnji gubavci što ih naše zajednice trebaju »zagrliti, poljubiti i ozdraviti«? Koju je to misionarsku sintezu cirkumskripcija postigla? Koji prijedlog i model misionarstva proizlaze iz nje?

Kao sljedeći kriterij dobre revizije možemo navesti sljedeća pitanja: na koji se način živi samostanski kapitul? Ima li prostora za molitvu, međusobni razgovor braće, intelektualno usavršavanje, onkraj pukih administrativnih pitanja? Koliko se unutar zajednica zna o životu pojedine braće, njihovih obitelji, njihovih životnih faza? Prakticira li se *lectio divina* u zajednici? Dije li se međusobno dani bratstva, duhovnih vježbi, izlazaka posvećenih rekreaciji?

U cilju razvoja naših zajednica, potrebno je upitati se: koju je razinu gospodarske pomoći i

potpore primila cirkumskripcija te uz koliki stupanj svijesti pojedine braće? Koje se metode koriste za donošenje važnih odluka? Poziva li se na razabiranje čitave zajednice, ili pak svaki pojedini brat donosi odluke koje mu se čine najboljima, uzimajući u obzir vlastite mogućnosti (gvardijan, župnik, itd.)⁸?

Danas su, za naše zajednice i njihov rast, sve važnija sljedeća pitanja: kako se u zajednicu primaju mladi? Kakav je odnos prema starima i bolesnima?

Naposljetku je potrebno poduzeti sve što je moguće kako bi samostan/cirkumskripcija bili istinska mjesta svetosti i mira za svakoga brata; prostor koji omogućuje življenje Evanđelja Isusa Krista: posrijedi je izazov ponovna utemeljenja nekih cirkumskripcija. U tom se smislu valja upitati koliko smo zaista ustrajni u svakodnevnoj formaciji.

OSOBN RAZINA

U šestogodišnjem planu čitamo: *neka svaki brat bude pripravan, stavom vječnog putnika, odgovoriti na različite inicijative i prijedloge što dolaze iz uprave Reda, konferencija/federacija, odnosno iz vlastite cirkumskripcije*⁹.

Znamo kako je unaprjeđenje naših zajednica, kao i čitavoga Reda, dio osobna pregnuća svakoga pojedinog brata. Franjevački nas jubilej i šestogodišnji plan pozivaju utvrditi kako svaki pojedini brat živi odgovornost, pravo i obvezu vlastite trajne formacije: postoji li praksa prema kojoj svaki pojedini brat treba izraditi vlastiti plan i predstaviti ga zajednici?

Osim trenutaka zajedničke molitve i slavljenja, koji su to prostori i mjesta osobne molitve i razmatranja što ih traži i stvara svaki pojedini brat?

Koliko vremena, prostora i snage svaki pojedini brat posvećuje svome intelektualnome, pastoralnome te općenito kulturnome rastu? Koliko vremena posvećuje radu, bratstvu, molitvi, učenju, televiziji, internetu, športu, brizi o svome tijelu, međuljudskim odnosima, itd?

⁸ Samostanski kapitul, 43-53.

⁹ Red franjevaca konventualaca: *Šestogodišnji plan 2007.-2013. – FORMACIJA ZA POSLANJE*, str. 5.

Često se čuje kako neka braća imaju samo očekivanja od zajednice, ali nisu spremna dati se za zajednicu, staviti se na raspolaganje i žrtvovati. Radi toga je uputno provjeriti na koji način svaki pojedini brat reagira na poteškoće bratskoga života; što čini, što predlaže. Valja se, među ostalim, upitati na koji način potaknuti revnost i odgovornost svakog pojedinca s obzirom na njegovo zvanje?

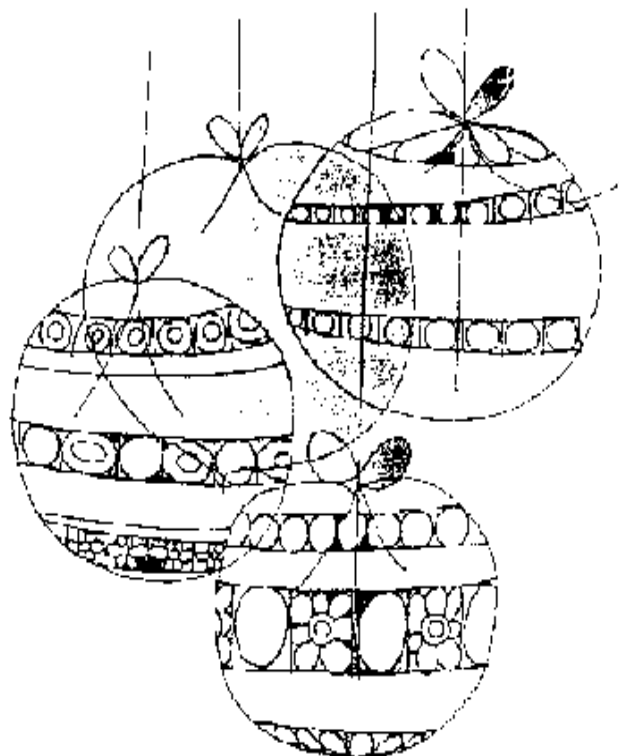
Ako se redovnički život temelji na vjeri, odnosno, na osobnome susretu s Kristom, kako osobu formirati za istinsko obraćenje, koje nikada ne završava?

ZAKLJUČAK

Kao što smo rekli na početku, namjera je ovog prikaza potaći pokretanje zajedničkoga promišljanja na temu formacije, osobito one takozvane »trajne«: to je ujedno i svrha svih prethodno ponuđenih pitanja. Ona u velikom djelu predstavlja ukupnost pitanja što smo ih namjerno ostavili otvorenima, jer na taj način želimo odrediti svoj osobni doprinos.

Želja je pritom da bi zajedničko promišljanje ovih tema bilo duboko te kadro povesti ka konkretnim te od svih prihvaćenim rješenjima, na dobrobit čitavoga Reda.

fra Miljenko Hontić

GOVOR STATISTIKA

Na godišnjemu plenarnom zasjedanju Hrvatske konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica, 26. listopada ove godine, glavno predavanje na temu »Redovnički život u Europi – izazov za Crkvu i europsko društvo«, održala je salezijanka s. Enrica Rosanna, FMA (Družba Kćeri Marije pomoćnice), podtajnica Kongregacije za posvećeni život i družbe apostolskog života. Predavanje je zaključila opširnim osvrtom na službene statistike o redovničkom životu, objavljene u Papinskom godišnjaku potkraj 2007. godine. Prenosi-mo taj dio predavanja, koje će u cijelosti biti objavljeno u »Vijestima HKVRP«.

Statistike na svjetskoj razini

Prema podacima Crkvenog statističkog godiš-njaka s 31. prosinca 2007. u svijetu je bio 272.431 dijecezanski svećenik, redovničkih svećenika je bilo 135.297, braće laika 54.956, redovnica sa za-vjetima 746.814, članova svjetovnih ustanova koji nisu svećenici 665, članica svjetovnih ustanova 26.778, odnosno ukupno 964.510 posvećenih oso-ba. Ti se podaci odnose isključivo na ustanove pa-pinskog prava.

Promatrajući progresiju podataka počevši od 1900. uočavamo da se posvećeni život, ako se pri-kaže grafički, ima oblik rastuće parabole počevši od prvih godina proteklog stoljeća koja je imala svoj vrhunac u godinama između 1930. i 1950. U tome vremenskom razdoblju posvećene osobe – osobito ženske redovničke ustanove – isticale su se poglavito na karitativnom polju, u odgojnom djelovanju te u zauzimanju u društvu, promicanju osobe, pozornosti prema novim oblicima siromaštva i marginalizacije koje je prouzročio snažni, ali ujedno zahtjevni i problematični ekonomski ra-zvoj.

Ta brojčana uzlazna parabola imala je svoj vrhunac u 70.-im godinama. Od tog je trenutka započela faza koju karakterizira stanoviti umor u planiranju u razdoblju koje je uslijedilo neposred-no nakon koncila, bogatog eksperimentiranjima, ali siromašna snažnim i uvjerljivim planiranjem. Usto, zajedno sa opadanjem broja novih članova i krizom zvanja, na vidjelo je snažno izašla teškoća da se osigura normalna smjena generacija, što je

imalo za posljedicu nužno propitkivanje struktura, smanjivanje i gašenje zajednica, veće uključivanje laikâ, veće traženje stranih zvanja, itd.

Ta brojčana situacija snažno utječe na perspek-tive života i na djelovanja ustanova i posvećenih osoba.

Upravo pogledom na statističke podatke izla-zi na vidjelo da, premda se i dalje u svijetu bilježi trend smanjivanja zbog značajnog broja redovnikâ i redovnicâ u poodmakloj dobi u zemljama drevne kršćanske tradicije, u zemljama nove evangelizaci-je bilježi se novi procvat zvanja koja zahtijevaju da ih Crkva prati s pomnom ljubavlju i omogućí im prikladan odgoj i naobrazbu kako bi se s vjerom i stručno vršili poslanje koje Duh Sveti priprema za njih.

Statistike na europskoj razini

Premisa

God. 1969. 47,8% svih redovnika i 56,1% re-dovnica dolazilo je iz Europe, dok su iste godine svega 40,1% katolika činili Europljani. Nakon 38 godina, 2007. godine, Europa je i dalje bila konti-nent s najvećim brojem posvećenih osoba: na Sta-rom kontinentu je živjelo naime 40,5% redovnikâ i 41,5% redovnicâ. U promatranom vremenskom razdoblju pad broja posvećenih osoba je bez ika-kve sumnje bio strelovit i stalan, ali ipak, bar za sada, koči ga usporedno povećanje prosječne ži-votne dobi. Riječ je o padu koji treba dovesti u vezu sa smanjenim udjelom Europe na razini svjetske

Crkve: broj krštenika u Europi 2007. godine iznosio je svega 24,7% od ukupnog broja krštenika, sa smanjenjem za gotovo 15% u vremenskom razdoblju od četrdeset godina. To se smanjenje tumači bilo kao posljedica općeg demografskog pada bilo zbog manje dinamičnosti europskih crkvenih sredina. Među mnoštvom podataka koje bi se moglo citirati a koji ukazuju na činjenicu da je katolištvo u Europi shrvaio umor opaža se sve veći broj, također u obiteljima u kojima su oba roditelja kršteni, onih koji se odlučuju ne krstiti dijete po rođenju kako bi mu se pustilo da jednom kada odraste ono samo o tome donese odluku. Riječ je o odluci koja za sobom povlači jednu drugu: sustezati se od svakog vjerskog odgoja kako se ne bi utjecalo na buduće odluke. To su odluke koje jasno iznose na vidjelo obezvrjeđivanje i marginaliziranje govora o vjeri, koji više nije postavljen kao temelj osobnosti, već je smješten na područje komplementarnih izbora na koje se pojedinac može odlučiti i u mladenačkoj ili odrasloj dobi.

Nije teško shvatiti kako takav način djelovanja i shvaćanja vjerske izobrazbe obavezuje Crkvu da drukčije osmisli odgojno pitanje, koje će se razlikovati od postojeće prakse. Danas se može s pravom pretpostaviti da odrasli Europljanin ima neku vjersku naobrazbu, ili ako ništa drugo a ono bar informaciju o vjeri, koju je primio u obitelji i da ova potonja brine za pripadnost crkvenoj stvarnosti (krštenje, prva pričest, krizma te pripadajuće kateheze). Zna se dogoditi da vremenom ta veza oslabi te stoga postaje nužna »ponovna evangelizacija«, ali se uvijek polazi od jednog »iskrčenog terena«, dozivaju se u svijest već poznata znanja. U doglednoj budućnosti, koja je po mnogo čemu već započela, porast će broj odraslih kojima će se pružati prvi navještaj i kojima će se saopćavati poruku koja je njima potpuno nepoznata.

Statistički podaci

REDOVNICI/E (papinskog i dijecezanskog prava)

	Svećenici	Trajni đakoni	Braća	Redovnice
1982.	74.297	174	33.628	511.967
2007.	58.422	319	18.693	310.138
Varijacije %	-21,4	+83,3	-44,4	-39,4

Ako usporedimo Europu s ostatkom svijetom:

God. 1982.: u Europi je bilo 33,7% katolika (i europsko pučanstvo je bilo 39,8% katoličko); u Europi je boravilo 48,2% redovnika svećenika, 45,4% braće redovnika i 54,4% redovnica.

God. 2007.: u Europi je bilo 24,7% katolika (europsko pučanstvo je bilo 40,1% katoličko); u Europi boravi 43,1% redovnika svećenika, 49,5% braće i 41,5% redovnica.

REDOVNICE (papinskog prava)

	Novakinje	Redovnice s privremenim zavjetima
1982.	4.685	10.817
2007.	2.641	10.641
Varijacija %	-43,6	-1,6

God. 1982: u Europi je bilo 29,0% svih novakinja u svijetu i 30,8% redovnica s privremenim zavjetima.

God. 2007: u Europi je bilo 15,3% svih novakinja u svijetu i 21,1% redovnica s privremenim zavjetima.

REDOVNICE

	Vječni Zavjeti	Privremeni zavjeti	Novakinje
1988.	338.702	12.861	4.949
2007.	213.319	9.338	1.898
Varijacija %	-37,0	-27,4	-61,6

Dinamika opadanja, u cjelini uzevši, je zajednička i aktivnim i kontemplativnim zajednicama (različit je slučaj ako se pogleda stvarnost nekih samostana koje resi osobita živost, ali kao što se zna jedna lasta – sa sociološkoga gledišta – ne čini proljeće...), no ipak je u stanovitoj mjeri naglašenija među redovnicama iz aktivnih redovničkih zajednica (te stoga bar dijelom imaju pravo i oni koji hvale superiornost kontemplativnog života). Što se pak tiče činjenice da redovnice s privremenim zavjetima bilježe manji pad od novakinja to se može povezati sa činjenicom da je u slučaju novakinja promatrano razdoblje od jedne ili najviše dvije godine dok zavjetovane sestre obuhvaćaju

šire vremensko razdoblje te će se možda taj podatak više ustaliti. Može također biti da u podatke o zavjetovanim sestrama ulazi povećí broj redovnica iz drugih zemalja, dok novakinje više odražavaju nacionalnu provenijenciju. U sadašnjem trenutku ne postoje pouzdani podaci o toj temi (koja je ustoveoma osjetljiva i bogata religijskim i kulturnim implikacijama).

U Europi redovničke ustanove ne uspijevaju više, same, održavati onu veliku mrežu ustanova koje su one same uspjele stvoriti tijekom proteklih stoljećâ. One se stoga pitaju što im je činiti: odreći se djelovanja; smanjiti njihov broj aktivnosti; tražiti pomoć izvana i tako nastaviti s dosadašnjim

radom... Odbacujući ideju o »uvozu« redovnikâ i redovnicâ iz Latinske Amerike, Afrike i Azije, kako bi se redovito nastavilo s radom, nekako se provedivijim čini rad na posadašljenju, pri čemu će se uteći sudjelovanju laikâ (i oni su odgovorni za budućnost Crkve) i suradnji među različitim redovničkim zajednicama u formaciji i apostolatu.

Osnovno pitanje koje nam se postavlja jest ovo: hoće li redovništvo pronaći drugo snažno središte, koje više neće biti europsko? I ne samo to, već koji utjecaj europsko društvo vrši na redovništvo i obratno?

A mi?

Jaslice iz Greccija – Giotto – Bazilika sv. Franje u Asizu